

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
w Piekarach Śląskich
za rok 2012**

I WSTĘP

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie jest jednostką organizacyjną Miasta Piekary Śląskie realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej oraz z zakresu innych ustaw, która działa w formie jednostki budżetowej. Podstawowym celem Ośrodka jest organizowanie i udzielanie osobom i rodzinom wszechstronnej pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych w celu doprowadzenia ich do takiego stopnia bytowania, który zgodny jest z godnością człowieka.

Niniejsze opracowanie prezentuje sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie za rok 2012. Zostało ono przygotowane w ujęciu porównawczym, zarówno w zakresie form, jak i wielkości realizowanych zadań w odniesieniu do roku 2011.

W sprawozdaniu zamieszczona została również informacja o zatrudnieniu i szkoleniach pracowników MOPR wg stanu na dzień 31.12.2012 r.

Piekary Śląskie są miastem na prawach powiatu, wg stanu na dzień 31.12.2012 r. liczyły 55.667 mieszkańców. Na potrzeby Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich obszar miasta podzielony jest na 6 rejonów opiekuńczych:

Punkty terenowe MOPR		
Rejon	Siedziba	Numer telefonu
Osiedle Wieczorka Kozłowa Góra	41-943 Piekary Śląskie	32 768 16 38
	ul. Olimpijska 3 Budynek MOSiR	32 760 14 92
Szarlej	41-940 Piekary Śląskie ul. Wigury 5	32 288 58 71
Centrum - Piekary	41-940 Piekary Śląskie ul. Piłsudskiego 5 Przychodnia Rejonowa nr 1	32 767 89 86
Brzozowice-Kamień	41-949 Piekary Śląskie ul. M.C. Skłodowskiej 133	32 287 66 36
Brzeziny Śląskie	41-946 Piekary Śląskie ul. Nałkowskiej 20	504 770 861
Dąbrówka Wielka	41-948 Piekary Śląskie ul. Przyjaźni 24 Przychodnia Rejonowa nr 7	518 410 508

Charakterystyka Rejonu Osiedle Wieczorka

Osiedle Wieczorka obejmuje teren Starego Osiedla oraz Nowego Osiedla. Zabudowa dzielnicy jest zróżnicowana. Składa się z zabudowy domków jednorodzinnych, zabudowy pochodzącej z lat 50 i 70-tych oraz zabudowy typu osiedlowego w tym nowe bloki mieszkalne z końca minionego stulecia. Zarządcami budynków są osoby prywatne, Zakład Gospodarki Mieszkaniowej, Spółdzielnia Mieszkaniowa, Wspólnoty Mieszkaniowe, Bytomska Spółka Restrukturyzacji Kopalń.

Teren ten obejmuje 415 środowisk korzystających z pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Problemy społeczne są zróżnicowane jednak nie występują ich skupiska. Dominującymi problemami jest bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba, w tym również zaburzenia psychiczne. Największy poziom bezrobocia występuje wśród osób w przedziale wiekowym 30-50 lat, co jest spowodowane zmianami na rynku pracy min. restrukturyzacją Zakładu Górniczego „Piekary” oraz likwidacją zakładów pracy np. zakładu odzieżowego oraz osoby w wieku 18-25 lat co jest spowodowane brakiem umiejętności w poruszaniu się po rynku pracy, brakiem wykształcenia (podstawowe i gimnazjalne), sposobem życia, oraz podejmowaniem prac dorywczych (bez umowy o pracę). Głównym źródłem utrzymania są świadczenia rentowe lub emerytalne, dodatki mieszkaniowe, zasiłki rodzinne, wynagrodzenia z pracy najemnej oraz dorywczej.

Charakterystyka Rejonu Kozłowa Góra

Rejon Kozłowa Góra składa się z zabudowy domów jednorodzinnych oraz kamienic należących do prywatnych właścicieli. Teren obejmuje 30 środowisk korzystających z pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Nie występują skupiska problemów. Dominującym problemem jest bezrobocie oraz ubóstwo. Klienci najczęściej wykonują prace dorywcze w zakresie budownictwa, zbiórki surowców wtórnych, oraz węgla. Bezrobocie spowodowane jest w większości niskim poziomem wykształcenia oraz brakiem kwalifikacji zawodowych.

Charakterystyka Rejonu Centrum-Piekary

Rejon składa się z zabudowy domków jednorodzinnych, kamienic, zabudowy typu osiedlowego w tym nowe bloki mieszkalne z końca minionego stulecia. Znajduje się również dużo mieszkań o niskim standardzie socjalnym. Teren obejmuje 254 środowiska korzystające z pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Dominującym problemem jest bezrobocie, spowodowane niskim poziomem wykształcenia oraz problemem alkoholowym. Spora część klientów stanowią również osoby starsze i samotne, długotrwałe chore i niepełnosprawne. Głównym źródłem utrzymania są świadczenia rodzinne, dodatek mieszkaniowy, wynagrodzenia za pracę dorywczą (głównie zbiórka złomu, zbiórka węgla).

Charakterystyka Rejonu Szarlej

Rejon ten w większości składa się z kamienic należących do prywatnych właścicieli. Na terenie znajduje się wiele lokalów należących do zasobów miasta Piekary Śląskie, niewielką część stanowią bloki mieszkalne. W większości są to lokale o niskim standardzie socjalnym. Występują liczne zadłużenia w opłacie za energię elektryczną. Teren obejmuje 251 środowiska korzystające z pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Występują skupiska problemów. Dominującymi problemami jest bezrobocie, ubóstwo, długotrwała choroba i niepełnosprawność, trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego i trudności opiekuńczo wychowawcze, a także problem alkoholowy. Bezrobocie spowodowane jest niskim poziomem wykształcenia, brakiem doświadczenia zawodowego, osoby wykazują niską motywację do zmiany swojej sytuacji materialno-bytowej. Głównym źródłem dochodu są prace dorywcze, świadczenia rodzinne, alimenty.

Charakterystyka Rejonu Brzozowice-Kamień

Rejon Brzozowice-Kamień obejmuje dwa osiedle: Osiedle Powstańców Śląskich i Osiedle Andaluzja. Administratorami budynków na tych Osiedlach jest Spółdzielnia Mieszkaniowa i AD-DOM. Sporą część rejonu stanowią również kamienice i domy jednorodzinne. Kamienice podlegają Zakładowi Gospodarki Mieszkaniowej, Zrzeszeniu Właścicieli Nieruchomości oraz należą do prywatnych właścicieli. Rejon obejmuje 186 środowisk korzystających z pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Problemem dominującym w dzielnicy jest ubóstwo, i bezrobocie oraz problem alkoholowy. Przeważająca liczba osób korzystających z pomocy społecznej to osoby w wieku produkcyjnym między 20-60 rokiem życia. Głównymi źródłami dochodu są prace dorywcze, świadczenia rodzinne, zasiłki dla osób bezrobotnych oraz w kilku rodzinach renty inwalidzkie lub emerytury.

Charakterystyka Rejonu Brzeziny Śląskie

Pomocą na tym rejonie objętych jest 242 środowisk korzystających z pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Rejon zajmują w większości budynki należące do Spółdzielni Mieszkaniowej, Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej oraz do Agencji Nieruchomości Orzeł, jak również kamienice należące do prywatnych właścicieli. Znajduje się też sporo mieszkań o niskim standardzie bez węzła sanitarnego. Głównymi problemami w tej dzielnicy jest ubóstwo spowodowane brakiem możliwości znalezienia stałej pracy, brakiem odpowiedniego wykształcenia oraz wiekiem osób bezrobotnych. Głównym źródłem utrzymania są prace dorywcze oraz świadczenia rodzinne. Dużym problemem jest też wysoki koszt utrzymania mieszkania budynków, których właścicielem jest Agencja Nieruchomości „Orzeł”, w związku z czym wiele rodzin zagrożonych jest eksmisją lub dochód obniżony jest o zajęcia komornicze z tytułu nieuregulowanego na bieżąco czynszu. Na terenie jest też wiele rodzin, gdzie występuje problem alkoholowy, osoby długotrwale chore i niepełnosprawne.

Charakterystyka rejonu Dąbrówka Wielka

Dzielnica Dąbrówka Wielka jest terenem rolniczym a zabudowa jest jednorodzinna. W większości są to stare domy należące do prywatnych właścicieli. Rejon obejmuje 78 środowisk korzystających z pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Dominującym problemem jest ubóstwo spowodowane brakiem pracy w związku z niskim poziomem wykształcenia, wiek osób bezrobotnych, jak również długotrwała choroba i niepełnosprawność oraz uzależnienie od alkoholu. Głównym źródłem utrzymania jest praca dorywcza. Ze względu na rolniczy charakter dzielnicy wiele osób podejmuje prace dorywcze.

Pracownicy socjalni ściśle współpracują z podmiotami określonymi jako zasoby instytucjonalne, do których można zaliczyć m.in.:

- właściwe wydziały Urzędu Miasta,
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Komenda Miejska Policji,
- Straż Miejska,
- Ośrodek Zamiejscowy Prokuratury Rejonowej w Tarnowskich Górach z siedzibą w Piekarach Śląskich
- Sąd Rejonowy,
- Powiatowy Urząd Pracy,
- Dom Dziecka,
- Szpital Miejski i inne placówki ochrony zdrowia,
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna,
- placówki oświatowe, pedagodzy szkolni,
- kuratorzy sądowi,
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- Klub Sportowy „Orzeł Biały”,
- organizacje pozarządowe m. in. Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka, Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich, Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
- Ochronka Charytatywna przy Bazylice NMP i Św. Bartłomieja w Piekarach Śląskich.

W 2011 roku pracownicy socjalni przeprowadzili 4 898 wywiadów środowiskowych dotyczących różnych form pomocy.

W 2012 roku pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich przeprowadzili 4 562 wywiady środowiskowe dotyczące różnych form pomocy.

Z podziałem na rejony przedstawia się to następująco:

W 2011 roku pomocą zostało objętych 3 420 osób z 1 528 środowisk. Natomiast w 2012 roku pomocą zostało objętych 3 442 osoby z 1 454 środowisk, z czego 620 to osoby samotne, co stanowi 42,66% klientów pomocy społecznej korzystających z różnych form pomocy, natomiast 834 środowiska to rodziny, co stanowi 57,34%.

Poniższa tabela przedstawia rodzaj środowisk korzystających z pomocy MOPR z podziałem na rejony.

Rejon	Liczba środowisk ogółem w 2011 r.	Liczba środowisk ogółem w 2012 r.	Liczba gospodarstw jednoosobowych w 2011 r.	Liczba gospodarstw jednoosobowych w 2012 r.	Liczba rodzin w 2011 r.	Liczba rodzin w 2012 r.
Kozłowa Góra	27	30	10	7	17	23
Nowe Osiedle	214	213	98	96	116	117
Stare Osiedle	221	202	93	77	128	125
Piekary	254	253	120	109	134	144
Szarlej	324	251	144	99	180	152
Brzozowice- Kamień	160	186	68	74	92	112
Brzeziny Śl.	247	241	135	111	112	130
Dąbrówka Wielka	81	78	46	47	35	31
Łącznie	1528	1454	714	620	814	834

Z przedstawionych danych wynika, że w 2012 r. ogólna liczba środowisk korzystających z pomocy społecznej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej uległa zmniejszeniu. Wzrosła natomiast liczba osób w tych środowiskach. Zmiana w strukturze środowisk korzystających z pomocy polega na zmniejszeniu się liczby gospodarstw jednoosobowych o 94 środowiska w porównaniu z rokiem ubiegłym oraz wzroście liczby rodzin korzystających z pomocy o 20 środowisk.

Jak wynika z analizy statystyk z ubiegłych lat, zmiany te nie są znaczne i nie wpływają w znaczący sposób na zmianę polityki świadczeń i zakresu działań.

Liczba środowisk korzystających z pracy socjalnej.

	2011 rok	2012 rok
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej oraz innych form pomocy	1 528	1 454
Liczba środowisk korzystających wyłącznie z pracy socjalnej	1 40	1 87

Z powyższych danych wynika, że wzrosła liczba środowisk korzystających wyłącznie z pracy socjalnej. Jest to związane z występowaniem różnego rodzaju problemów, innych niż materialne, jak również z rozszerzeniem oferty pomocowej oferowanej przez tut. Ośrodek.

Źródłem utrzymania klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie są najczęściej:

- świadczenia rodzinne,
- alimenty,
- świadczenia z funduszu alimentacyjnego,
- dochody z prac dorywczych,
- dodatki mieszkaniowe,
- wynagrodzenie za pracę,
- zasiłki dla bezrobotnych.

Klienci tut. Ośrodka to najczęściej osoby o niskim poziomie wykształcenia oraz osoby długotrwale bezrobotne. Większość z nich utrzymuje się z prac dorywczych w postaci zbiórki surowców wtórnych, węgla oraz robót budowlanych. W porównaniu z rokiem ubiegłym wskaźnik takich problemów jak ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych uległ zmniejszeniu. Zmiana ta jest jednak nieznaczna i pozostają to w dalszym ciągu problemy dominujące.

Ilość środowisk ze względu na dominujące w nich problemy w latach 2011, 2012

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba środowisk korzystających z pomocy w 2011 roku	% w stosunku do liczby ogólnej	Liczba środowisk korzystających z pomocy w 2012 roku	% w stosunku do liczby ogólnej
Ubóstwo	983	64,33	913	62,80
Sieroctwo	1	0,06	1	0,06
Bezdomność	46	3,01	33	2,27
Bezrobocie	925	60,54	855	58,80
Niepełnosprawność	445	29,12	415	28,54
Długotrwała lub ciężka choroba	473	30,96	418	28,74

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	298	19,50	158	10,86
Alkoholizm	219	14,33	227	15,61
Narkomania	8	0,52	3	0,20
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z Zakładu karnego	42	2,75	24	1,65

Charakterystyka Środowisk ze względu na dominujące w nich problemy z podziałem na dzielnice.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Kozłowa Góra	Nowe Osiedle	Stare Osiedle	Szarlej	Piekary	Brzozowice-Kamień	Brzeziny	Dąbrówka Wielka
Ubóstwo	18	83	107	189	210	98	156	52
Sieroctwo	0	0	1	0	0	0	0	0
Bezdomność	2	3	8	3	7	2	8	0
Bezrobocie	20	95	101	164	203	110	116	46
Niepełnosprawność	12	85	61	63	77	57	43	17
Długotrwała lub ciężka choroba	14	73	81	93	47	54	50	6
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	4	35	12	18	34	24	19	12
Alkoholizm	7	41	33	40	38	17	42	9
Narkomania	1	0	1	0	0	1	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z Zakładu karnego	0	2	0	8	8	2	4	0

II ZADANIA WŁASNE GMINY

Przyznawanie zasiłków celowych, specjalnych.

Zasiłki celowe przyznawane są na podstawie art.8 i 39 ustawy o pomocy społecznej w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej. Najczęstszą przyczyną przyznania takiego zasiłku była potrzeba zakupu opału, leków oraz pokrycie bieżących opłat mieszkaniowych.

W 2011 roku przyznano 3 356 zasiłków celowych, natomiast w 2012 roku przyznano 2 390 zasiłków.

Z powyższych danych wynika, że w porównaniu z 2011 r. zmalała ogólna liczba przyznanych zasiłków celowych.

Specjalne zasiłki celowe przyznawane są w szczególnie uzasadnionych przypadkach na podstawie art. 41 ustawy o pomocy społecznej. Dominującą grupą korzystającą z tej formy pomocy są osoby długotrwale chore, niepełnosprawne, starsze. Głównym powodem przyznania tego zasiłku były koszty związane z zakupem leków, opału.

W 2011 roku przyznano 248 specjalnych zasiłków celowych, natomiast 2012 roku przyznano 211 zasiłków.

Z powyższych danych wynika, że w porównaniu z 2011 r. zmalała ogólna liczba przyznanych specjalnych zasiłków celowych.

W roku 2011 na zasiłki celowe i celowe specjalne ogółem wydatkowano kwotę: 1.959.203,00 PLN z tego:

- z zadań własnych gminy 1.222.922,00 PLN
- z dotacji celowej budżetu państwa 736.281,00 PLN

Wydatkowana kwota została przeznaczona na:

- dożywianie dzieci w szkołach w wysokości 229.734,00 PLN
- zasiłki celowe w wysokości 1.679.816,00 PLN

Średni koszt 1 zasiłku celowego wynosił: 501,00 PLN

- specjalne zasiłki celowe w wysokości 49.653,00 PLN
- Średni koszt 1 specjalnego zasiłku celowego wynosił: 200,00 PLN

W roku 2012 na zasiłki celowe i celowe specjalne ogółem wydatkowano kwotę: 1.731.055,00 PLN z tego:

- z zadań własnych gminy 974 685,00 PLN
- z dotacji celowej budżetu państwa 756 370,00 PLN

Wydatkowana kwota została przeznaczona na:

- dożywianie dzieci w szkołach w wysokości 197 198,00 PLN
- zasiłki celowe w wysokości 1.486 536,00 PLN

Średni koszt 1 zasiłku celowego wynosił: 622,00 PLN

- specjalne zasiłki celowe w wysokości 47 321,00 PLN
- Średni koszt 1 specjalnego zasiłku celowego wynosił: 224,00 PLN.

Pomoc rzeczowa

- 1) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich w grudniu 2012 r. zorganizował spotkanie Wigilijne dla 35 osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych oraz schorowanych. Każda z tych osób podczas spotkania wigilijnego otrzymała paczkę żywnościową oraz paczkę czystościową. Pomoc w formie paczek żywnościowych i czystościowych otrzymało również 45 osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych oraz schorowanych. Ponadto w grudniu 2012 r. 183 dzieci w wieku od 3 do 15 lat z rodzin najuboższych z terenu miasta otrzymało paczki ze słodyczami.
- 2) Tut. Ośrodek zaangażował się również w akcję „Piekarzanie pomagają Piekarzonom” organizowaną przez Urząd Miasta w Piekarach Śląskich. Pracownicy socjalni w listopadzie 2012r. odwiedzali rodziny potrzebujące, zgłoszone przez proboszczów parafii z terenu miasta i pozyskiwali informacje na temat form pomocy i potrzebnych rodzinie artykułów. Łącznie do Urzędu Miasta przekazano 50 protokołów potrzeb sporządzonych z rodzinami, które otrzymywały paczki od sponsorów.
- 3) W miesiącu lipcu 2012 r. 8 dzieci z rodzin objętych pomocą MOPR wyjechało na kolonie letnie do Ustki zorganizowane przez Kuratorium Oświaty w Katowicach, natomiast w czerwcu 2012r. 40 dzieci z terenu miasta wyjechało do Kokotka na kolonie zorganizowane przez Urząd Miasta Piekary Śląskie

Dożywianie uczniów

Ustanowiony od 2006 r. program "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" (Dz. U. nr 267, poz. 2259 z dnia 29 grudnia 2005 r. z późniejszymi zmianami) ma na celu wsparcie gmin w wypełnianiu zadań o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienie posiłku osobom jego pozbawionym. Program jest realizowany w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności.

W 2011 r. programem zostało objętych **3 021** osób z terenu naszej gminy z czego:

- 233 dzieci do 7 roku życia
- 457 dzieci i młodzieży do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej
- 46 osób korzystających z posiłku w barze
- 141 osób korzystających z bezgotówkowego wydawania artykułów spożywczych wydawanych w sklepie
- 2 144 pozostałe osoby korzystające ze świadczenia pieniężnego na zakup żywności

W 2012r. programem zostało objętych **3 311** osób z terenu naszej gminy z czego:

- 197 dzieci do 7 roku życia
- 398 dzieci i młodzieży do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej
- 46 osób korzystających z posiłków w barze
- 149 osób korzystających z bezgotówkowego wydawania artykułów spożywczych wydawanych w sklepie
- 2 521 pozostałe osoby korzystające ze świadczenia pieniężnego na zakup żywności

Z powyższych danych wynika, że w porównaniu z 2011 r. wzrosła ogólna liczba przyznanych świadczeń, natomiast liczba osób korzystających z posiłków w barze pozostała bez zmian.

Na dożywianie uczniów w roku 2011 wydatkowano kwotę 229.734,00 PLN z tego:

- z zadań własnych gminy wydatkowano 81.350,00 PLN
- z dotacji celowej budżetu państwa na dożywianie uczniów 148.384,00 PLN

Na dożywianie uczniów w roku 2012 wydatkowano kwotę 214.151,00 PLN z tego:

- z zadań własnych gminy wydatkowano 96.718,00 PLN
- z dotacji celowej budżetu państwa na dożywianie uczniów 117.433,00 PLN

Porównując powyższe dane z rokiem 2011 stwierdzono, że nastąpił spadek wydatków przeznaczonych na dożywianie uczniów.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w 2012 roku odmówił 293 razy przyznania świadczeń z następujących powodów:

- brak współdziałania w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej
- przekroczenie kryterium dochodowego
- marnotrawienie przyznanych świadczeń
- brak współpracy z pracownikiem socjalnym
- brak przesłanki uzasadniającej przyznanie specjalnego zasiłku celowego

- dysproporcja między udokumentowaną wysokością dochodu a sytuacją majątkową osoby lub rodziny
- przekroczenie kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania świadczenia pieniężnego na podstawie ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania".

Pomoc osobom bezdomnym

Art. 48.2 Ustawa o pomocy społecznej wskazuje na obowiązek udzielenia osobom bezdomnym schronienia. Pomoc osobom bezdomnym przyznawana jest również w formie posiłku.

Udzielenie osobom bezdomnym pomocy w postaci schronienia następuje poprzez przyznanie miejsca w noclegowniach, domach dla bezdomnych, schroniskach dla bezdomnych, domach dla samotnych matek z dziećmi, mieszkaniach chronionych oraz ośrodkach wsparcia.

Poza osobami bezdomnymi, którzy korzystali z pomocy w formie schronienia, zanotowano również osoby bezdomne, które nie były kierowane do noclegowni ani domów dla bezdomnych. Osoby bezdomne, które nie wyrażają zgody na umieszczenie ich w noclegowni przebywają w większości u znajomych lub różnych miejscach na terenie naszego miasta np. ogródki działkowe. Łącznie na terenie gminy w 2012 roku zanotowano 33 osoby bezdomne, z których 16 korzystało z pomocy formy schronienia. W 2011 roku na terenie gminy zanotowano 46 osób bezdomnych. 30 z nich korzystało z pomocy w formie schronienia.

Na terenie Piekar Śląskich nie funkcjonują placówki udzielające schronienia, dlatego też osoby bezdomne z naszego miasta kierowane są do placówek w miastach ościennych.

Główną przyczyną występowania bezdomności jest:

- eksmisja z mieszkania,
- konflikty rodzinne,
- rozpad rodziny,
- utrata mieszkania po opuszczeniu zakładu karnego.

Praca socjalna prowadzona z osobami bezdomnymi w szczególności polega na:

- motywowaniu do aktywizacji zawodowej,
- udzielaniu pomocy w postaci świadczeń pieniężnych,
- pomoc w postaci odzieży (w Klubie Integracji Społecznej)
- pomocy w uzyskaniu mieszkania,
- kierowaniu na leczenie uzależnień,
- udzielaniu porad indywidualnych,
- współpracy z ośrodkami udzielającymi schronienia dot. pomocy i monitorowania działań podejmowanych przez osoby w celu wyjścia z bezdomności.

W ramach opracowanego programu dot. osób bezdomnych stosuje się następującą procedurę:

- przyjmowanie zgłoszenia o pojawieniu się osoby bezdomnej. Informację przyjmuje każdy pracownik socjalny w punktach terenowych oraz pracownik w Dziale Pomocy Środowiskowej. Zgłoszenia przyjmowane są od osób prywatnych, instytucji, organizacji oraz osobiste zgłoszenia osób bezdomnych.
- przeprowadzenie wywiadu środowiskowego z osobą bezdomną. Celem wywiadu jest rozpoznanie sytuacji rodzinnej, majątkowej, zawodowej i zdrowotnej osoby bezdomnej. Ustalenie powodu i okresu bezdomności.
- określenie zakresu i rodzaju działań osoby bezdomnej i pracownika socjalnego dostosowanych do potrzeb danej osoby.
- może być zawarty kontrakt socjalny pomiędzy pracownikiem socjalnym, a osobą bezdomną.
- wydanie skierowania do noclegowni.
- monitoring sytuacji osoby bezdomnej i wywiązywania się z zawartego kontraktu.

W ramach współpracy między jednostkami udzielającymi pomocy osobom bezdomnym na terenie miasta od kilku lat działania podejmowane są zgodnie z wspólnie ustaloną, uaktualnioną dnia 7 grudnia 2012r. „Procedurą postępowania Miejskiego Centrum Zarządzania Kryzysowego, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Policji, Straży Miejskiej, PSP oraz Wojewódzkiego Pogotowia Ratunkowego w przypadku ujawnienia się osób bezdomnych." Celem procedury jest określenie jednolitych zasad postępowania powyższych służb w przypadku ujawnienia na terenie gminy Piekary Śląskie osób dotkniętych problemem bezdomności. Przedmiotem procedury jest opis schematu postępowania MCZK, MOPR, Straży Miejskiej, KM Policji, Wojewódzkiego Pogotowia Ratunkowego, przychodni i szpitali w przypadku ujawnienia osoby bezdomnej oraz udzielenie jej kompleksowej pomocy poprzez skierowanie do odpowiedniej noclegowni oraz ustanowienia dla niej pracownika socjalnego. Noclegownie w związku z zawartą od 29.06.2012r. umową z Chrześcijańskim Stowarzyszeniem Dobroczyнным są przygotowane do przyjęcia wszystkich potrzebujących. Podpisanie umowy z ChSD dało MOPR możliwość kierowania potrzebujących do noclegowni prowadzonych przez stowarzyszenie w Dąbrowie Górniczej, Kluczach i Łazach. Do tej ostatniej mogą być, w razie potrzeby, kierowane nawet matki z dziećmi.

Zgodnie z porozumieniem z dnia 13 czerwca 2000 roku pomiędzy Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej a Centralnym Zarządem Służby Więziennej w sprawie organizacji pomocy dla osób zwalnianych z zakładów karnych

i rodzin osób pozbawionych wolności tutaj. Ośrodek realizuje następującą pomoc:

	2011 rok	2012 rok
Liczba osób, którym udzielono pomocy po opuszczeniu zakładu karnego	42	27
Liczba rodzin, którym udzielono pomocy na wniosek osoby osadzonej w zakładzie karnym	0	1
Liczba osób, które otrzymały pracę po opuszczeniu zakładu karnego	2	2
Liczba osób, które powróciły do rodziny, środowiska po opuszczeniu zakładu karnego	37	24

Działania podejmowane w zakresie poprawy sytuacji materialnej tych osób to udzielanie świadczeń pieniężnych, zasiłków celowych, zasiłków okresowych, zasiłków stałych jak również zapewnienie schronienia, objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym oraz prowadzenie pracy socjalnej. Osobom i rodzinom udzielana jest również pomoc w postaci poradnictwa specjalistycznego oraz wsparcia psychologicznego.

Większość osób, które opuściły zakład karny są zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy jako osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku lub poszukujące pracy. Najczęściej podejmują różnego rodzaju prace dorywcze bez umowy o pracę. Osoby opuszczające zakłady karne najczęściej powracają do środowiska i do mieszkań, które zajmowały przed osadzeniem w zakładzie karnym.

Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych do zadań zleconych gminy należy wydawanie decyzji, o których mowa w art. 54 w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni spełniających kryterium dochodowe, o którym mowa w art. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 542 zł., osobie w rodzinie której dochód nie przekracza kwoty 456 zł na osobę w rodzinie), w przypadku których nie zachodzi okoliczność, o której mowa w art. 12 tej ustawy (stwierdzone dysproporcje między udokumentowaną wysokością dochodu, a sytuacją majątkową osoby wskazującą, że osoba jest w stanie przezwyciężyć trudną sytuację życiową wykorzystując własne zasoby majątkowe).

W 2012 r. pracownicy socjalni przeprowadzili 209 postępowań w celu wydania decyzji potwierdzającej prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, z czego:

- 1) 110 wywiadów środowiskowych zostało przekazanych do Urzędu Miasta Piekary Śląskie w celu wydania decyzji potwierdzającej prawo do świadczeń opieki zdrowotnej,
- 2) 14 wywiadów przekazano do ośrodków pomocy społecznej w innych gminach zgodnie z miejscem zamieszkania klienta,
- 3) w 42 przypadkach nie potwierdzono prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, gdyż nie zostały spełnione warunki określone w art. 54 ust. 3 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Powodem odmowy potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej było najczęściej brak zgody klienta na przeprowadzenie wywiadu środowiskowego lub nie spełnienie koniecznych warunków.
- 4) 43 postępowania w sprawie wydania decyzji potwierdzającej prawo do świadczeń opieki zdrowotnej zostało umorzonych. Umorzenia postępowania administracyjnego następowały, gdy osoba potwierdzała fakt ubezpieczenia zdrowotnego z innego źródła.

Przyznawanie zasiłków okresowych

W 2011 r. liczba świadczeń zasiłku okresowego wynosiła 1 141. Zasiłek okresowy był przyznany z następujących powodów:

- bezrobocie 1 086
- długotrwała choroba 22
- niepełnosprawność 26
- możliwość nabycia uprawnień z innych systemów zabezpieczenia społecznego 7.

W 2012 r. liczba świadczeń zasiłku okresowego wynosiła 1 283. Zasiłek okresowy był przyznany z następujących powodów:

- bezrobocie 1222
- długotrwała choroba 24
- niepełnosprawność 32
- inne niż wymienione wyżej 5.

Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie wynosiła w 2011 r. 353, a w 2012 r. 385. Kwota jaka została wydatkowana na ten cel wynosiła 273.161,00 PLN w 2011 r. i 314.493,00 PLN w 2012 r.

Z powyższych danych wynika, że w roku 2012 w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła, zarówno liczba osób, którym wydano decyzje przyznające zasiłek okresowy, liczba świadczeń oraz kwota poniesionych wydatków na ten cel.

W roku 2011 wydano decyzji odmownych 12, z czego:

- 2 z powodu braku przyczyny uzasadniającej przyznanie zasiłku okresowego;
- 5 z powodu braku współdziałania z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej
- 5 z powodu braku możliwości ustalenia sytuacji dochodowej osób i rodzin.

Natomiast w 2012 roku wydano decyzji odmownych 8, z czego:

- **5 z powodu przekroczenia kryterium dochodowego**
- **1 z powodu dysproporcji między udokumentowaną wysokością dochodu a sytuacją majątkową**

osoby lub rodziny

- **1 z powodu marnotrawienia przyznanych świadczeń**
- **1 z powodu braku współdziałania w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej**

Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.

Usługi opiekuńcze w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze przysługują zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 11 ustawy o pomocy społecznej. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania.

W okresie od 01.01.2012 r. do 31.12.2012 r. z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych skorzystały 83 osoby w tym ze specjalistycznych usług 24 osób.

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze na rzecz naszych podopiecznych świadczyła S. C. „Barbórka”, z Siemianowic Śląskich.

W roku 2012 na usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze wydatkowano kwotę 167 393,00 zł na którą składa się 24 954 świadczeń na rzecz podopiecznych. Cena jednostkowa za 1 godzinę usługi opiekuńczej wynosiła 5,90zł, a specjalistycznej usługi wynosiła 7,90zł.

W roku 2012 r. korzystały z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych 83 osoby, to tyle samo osób co w roku 2011 r.

Sprawianie pogrzebu.

W roku 2011 r. sprawowano pogrzeb 14 osobom. Kwota jaką przeznaczono na sprawienie pogrzebu wynosiła 25 759,00zł. Natomiast w roku 2012 r. sprawiono pogrzeb 9 osobom, a kwota wydatkowana na wykonaną usługę wynosiła 16 323,00zł.

Z powyższych danych wynika, że w roku 2012 r. w porównaniu do roku poprzedniego liczba pogrzebów sprawionych przez MOPR zmniejszyła się, jak również wydatki poniesione na ten cel.

Przyznawanie zasiłków stałych

Zasiłek stały przysługuje zgodnie z art. 37 ustawy o pomocy społecznej:

- pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały ustala się w wysokości :

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby z tym, że kwota zasiłku nie może być wyższa niż **529,00 zł** miesięcznie.
- w przypadku osoby w rodzinie różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie **456,00 zł**, a dochodem na osobę w rodzinie.

W roku 2011 r. korzystało z zasiłków stałych **224** osoby. Przyznano łącznie **2 195** świadczeń. Kwotę jaką przeznaczono na zasiłek stały wynosiła **749.718 zł**. Natomiast w roku 2012 r. korzystało z zasiłków stałych **224** osoby, przyznano łącznie **1 998** świadczeń. Kwotę jaką przyznano na zasiłek stały wynosiła **712 221zł**.

Jest to świadczenie wypłacane w okresach miesięcznych, a jego minimalna kwota wynosi **30,00 zł**, natomiast maksymalna **529,00 zł**.

Porównując z rokiem 2011, stwierdzić można, że liczba osób korzystających z powyższego świadczenia była na tym samym poziomie.

W 2012 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie odmówił świadczenia w formie zasiłku stałego 7 razy. Cztery odmowy nastąpiły w związku przyznaniem orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w stopniu lekkim oraz trzy w związku

z przekroczeniem kryterium dochodowego zawartego w art. 8 ustawy o pomocy społecznej osób ubiegających się o zasiłek stały.

Praca socjalna

Od kilku lat obserwuje się wzrost liczby osób i rodzin zainteresowanych pomocą pozamaterialną w formie pracy socjalnej, poradnictwa rodzinnego i specjalistycznego, czy udziału w programach pomocowych. Dlatego też tutaj. Ośrodek nastawiony jest na rozszerzenie oferty pomocowej również w zakresie pracy środowiskowej. Działania takie są podejmowane przez tutaj. Ośrodek i ich zakres stale się zwiększa.

Praca socjalna w środowisku obejmuje:

- Wspieranie klienta w podejmowanych przez niego działaniach zmierzających do wyjścia z trudnej sytuacji,
- Wsparcie emocjonalne,
- Poradnictwo prawne,
- Poradnictwo w sprawach opiekuńczo wychowawczych,
- Pomoc w sprawach związanych z przemocą domową,
- Poradnictwo dot. osób niepełnosprawnych,
- Poradnictwo dla osób uzależnionych i ich rodzin,
- Poradnictwo socjalne dot. możliwości ubiegania się o pomoc w innych instytucjach i organizacjach pozarządowych,
- Współpracę z innymi instytucjami pomocowymi,
- Monitorowanie działań podejmowanych na rzecz klienta i rodziny.

Ciągle rozszerzające się działania pracowników socjalnych w środowiskach trudnych i problemowych wymaga podejmowania systemowych i długoterminowych działań oraz współdziałania z różnymi instytucjami i służbami pomocowymi.

Pracownicy socjalni w ramach swoich działań podejmują interwencje w środowisku przy współdziałaniu innych instytucji pomocowych. Dotyczy to głównie osób psychicznie chorych oraz rodzin, w których dochodzi do zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych w stosunku do dzieci.

W 2012r. na terenie miasta z udziałem pracowników socjalnych doszło do 10 interwencji związanych z ingerencją w bezpieczeństwo małoletnich dzieci. W wyniku tych interwencji w placówkach opiekuńczo – wychowawczej zostało umieszczonych 7 małoletnich, natomiast 3 dzieci zostało umieszczonych w rodzinach spokrewnionych.

Asysta rodzinna

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887) nałożyła na gminę nowe zadania we wspieraniu rodzin biologicznych przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zamieszkujących na terenie gminy jak i w systemie pieczy zastępczej. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zasady i formy wspierania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Jeżeli rodzina ma trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych obowiązków gminy jest zapewnienie jej wsparcia. Zadania te w tutaj. Ośrodku realizowane są przez 4 asystentów rodziny. Wspieraniem asysty w Piekarach Śląskich objętych zostało 46 rodzin. Asystent rodziny pracuje z rodziną za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem. W jednym przypadku Sąd Rejonowy Wydział III Rodzinny i Nieletnich orzekł postanowieniem sądowym udział asysty rodzinnej w podnoszeniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych. Asystenci prowadzą bezpośrednią pracę z rodziną w środowisku jej życia, służąc wsparciem w wypełnianiu codziennych zadań i obowiązków. Motywuje wszystkich jej członków do aktywnego współdziałania w realizacji wspólnie stworzonego planu pracy na rzecz poprawy sytuacji życiowej rodziny. Asystent wspomaga rodzinę w podnoszeniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, prowadzeniu gospodarstwa domowego, zarządzaniu budżetem, zdobywaniu kwalifikacji zawodowych, w znalezieniu pracy, a także dopełnianiu spraw urzędowych. Praca asystenta jest procesem długofalowym, zmierzającym do usamodzielnienia rodziny.

Dnia 05.04.2012r. w Klubie Integracji Społecznej przy ul. Wyszyńskiego 31 odbyły się zajęcia praktyczne, podczas których rodziny **objęte pomocą asystenta rodziny** mogły wykonać ozdoby wielkanocne. W zajęciach wzięły udział matki z dziećmi, łącznie 23 osoby. Rodziny przy współdziałaniu swoich asystentów mogły wspólnie wykonać m.in. papierowe witraże czy pisanki. Podczas zajęć panowała miła atmosfera a matki mogły poświęcić czas swoim dzieciom oraz poznać formę aktywnego spędzania czasu wolnego wspólnie ze swoimi pociechami. Wykonane ozdoby rodziny mogły zabrać ze sobą przyozdobić swój dom.

W dniu 15.06.2012r. odbyły się zajęcia sportowe dla rodzin objętych asystą rodzinną oraz dzieci będących uczestnikami Świetlic Środowiskowych z terenu miasta Piekary Śląskie. Dzięki uprzejmości MSP nr 1 zajęcia miały miejsce na boisku szkoły. W programie przewidziane były następujące atrakcje: łowienie rybek. Żywe pionki, kręgle, magiczny kwadrat. W przerwie na uczestników zabaw czekał poczęstunek, a czas ułmiły pokazy tańca dziewczyn ze Świetlicy nr 1.

Klub Integracji Społecznej

Klub Integracji Społecznej jest jednostką organizacyjną MOPR, która wychodzi naprzeciw potrzebom mieszkańców Piekar Śląskich. Celem działalności klubu jest promowanie aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym oraz podnoszenie kompetencji i umiejętności zawodowych oraz społecznych osób uczestniczących w zajęciach. W ramach KIS podejmowane są działania mające na celu pomoc w znalezieniu pracy oraz przygotowanie do podjęcia zatrudnienia. W KIS odbywają się również różnorodne spotkania i zajęcia prowadzone przez m.in. psychologów, doradców zawodowych, terapeutów i innych specjalistów mających na celu reintegrację zawodową oraz aktywizację społeczną klientów MOPR.

W Klubie Integracji Społecznej w okresie od października 2012r. do nadal realizowany jest program zajęć dla grupy osób, które podlegają wykluczeniu społecznemu i znajdują się w sytuacji ograniczającej uczestnictwo w życiu zawodowym, społecznym i rodzinnym. W ramach tego projektu uczestnicy mieli możliwość pozyskania wiedzy teoretycznej i praktycznej, bo zajęcia prowadzone w formie treningów zwiększały kompetencje i umiejętności społeczne oraz w formie warsztatów pozwalały na autoprezentację w rozmowie kwalifikacyjnej.

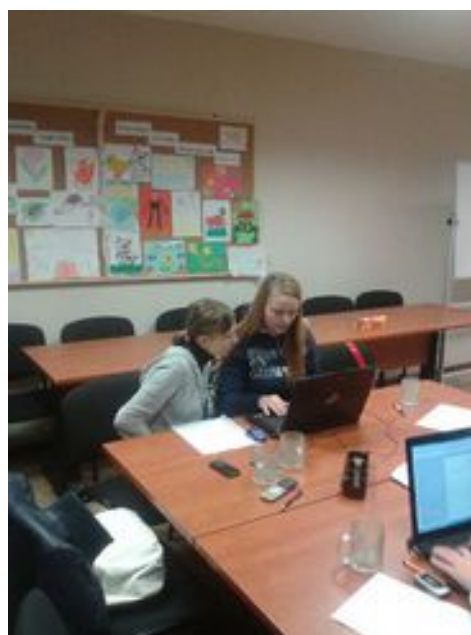
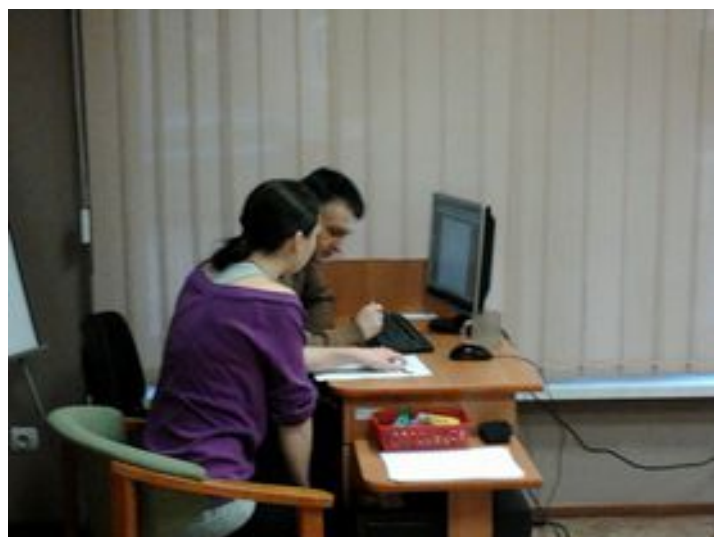

Ponadto w Klubie Integracji Społecznej

- organizowana jest również zbiórka odzieży nowej lub używanej, która jest przekazywana potrzebującym klientom - mieszkańcom Piekar Śląskich.

- istnieje możliwość skorzystania przez osoby indywidualne ze stanowiska komputerowego z dostępem do Internetu. Pracownicy klubu oferują pomoc w nauce obsługi komputera, pisania pism i cv oraz w przeglądaniu ofert pracy w Internecie;

- odbywają się zajęcia dla innych grup docelowych. Adresatami są między innymi rodziny z dziećmi, które przeżywają trudności opiekuńczo-wychowawcze i są pod opieką asysty rodzinnej;

- odbywają się zajęcia z programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie;
- odbywają się zajęcia grupy psychoedukacyjnej z elementami wsparcia dla osób chorujących na schizofrenię;
- od września do listopada odbywają się zajęcia kulinarne dla uczestników Programu Aktywności Lokalnej z Brzezin Śląskich;
- organizowane są posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych dot. procedury Niebieskiej Karty

Ośrodek prowadzi również zajęcia grupy psychoedukacyjnej „Nie jesteś sam” z elementami wsparcia dla osób chorujących na schizofrenię. Spotkania odbywają się w każdy wtorek w Klubie Integracji Społecznej w Piekarach Śląskich ul. Wyszyńskiego 31.

Świetlica Środowiskowa

Świetlica Środowiskowa jest placówką w której postępowanie z dziećmi, młodzieżą ma charakter wieloaspektowych oddziaływań: opiekuńczych, wychowawczo-edukacyjnych, profilaktyczno-terapeutycznych. Jest to atrakcyjne i bezpieczne miejsce przeznaczone dla dzieci i młodzieży w wieku od 7 do 16 lat. Codziennie na terenie placówki przebywa około 20 wychowanków. Dzieci ciekawie i twórczo spędzają czas wolny pod okiem zawsze chętnych do pomocy wychowawców. Celem świetlicy jest zapewnienie opieki wychowawczej, pomoc w nauce, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień wychowanków, stymulowanie rozwojem dziecka poprzez bezpośrednie oddziaływanie na nie oraz łagodzenie niedostatków wychowawczych w rodzinie i eliminowanie zaburzeń zachowania. Świetlica to miejsce przeznaczone na dyskusję, wymianę poglądów i opinii, naukę wzajemnego szacunku i tolerancji, przyjmowania odpowiedzialności za inną osobę. Ma ona na celu udzielenie doraźnej pomocy terapeutycznej dzieciom. Podstawowym celem działania świetlicy środowiskowej jest efektywne przygotowanie dziecka do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu m. in. poprzez nabycie praktycznych umiejętności życiowych i społecznych w trakcie terapii zajęciowej, treningów zadaniowych i treningów umiejętności społecznych (kulinarny i czystościowy) oraz kółek zainteresowań (takich jak np. plastyczne, kulinarne, teatralne, ekologiczne).

Świetlice Środowiskowe w Piekarach Śląskich są czynne od poniedziałku do piątku w godzinach od 14:00 do 18:00. W dni wolne od nauki (wakacje, ferie świąteczne) placówka jest czynna w godzinach od 9:00 do 13:00.

W zajęciach uczestniczą uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów. Dzieci i młodzież pochodzą z różnych rodzin: z problemem alkoholowym, rozbitych, niewydolnych wychowawczo, z rodzin borykających się z problemami finansowymi, z bezrobociem. Nie ma podziału na biedniejszych i bardziej zamożnych dzięki czemu wszyscy bardzo dobrze się tu czują nie mając dyskomfortu, że jest to świetlica tylko dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych. W zajęciach uczestniczą dziewczęta jak i chłopcy.

W Świetlicy Środowiskowej nr 1 zostały zrealizowane następujące zadania :

- udział w zorganizowanych imprezach świetlicowych, sportowych, kulturalnych, w wycieczkach,
- udział w zorganizowanych zajęciach: plastycznych, technicznych, muzycznych, sportowych
- zapewnienie dzieciom opieki po zajęciach szkolnych, stworzenie alternatywnego środowiska dla dzieci i młodzieży,
- przeprowadzenie indywidualnych rozmów terapeutycznych, profilaktyczno – ostrzegawczych, interwencyjnych
- obserwacja dziecka podczas zajęć w grupie rówieśniczej,
- przeprowadzenie zajęć profilaktycznych mających na celu rozpoznawanie, wyrażanie i akceptowanie uczuć,
- zastosowanie dyskusji, psychodramy jako środków ułatwiających wybór właściwego rozwiązania problemu,
- rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych oraz codziennym życiu,
- ograniczanie zagrożeń wystąpienia zachowań prowadzących do patologii społecznej poprzez wskazywanie alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego,
- zwracanie szczególnej uwagi na zachowanie się uczniów wobec siebie,
- organizowanie zajęć wychowawczo – profilaktycznych i sytuacji wychowawczych ukazujących pozbawione agresji kompromisowe możliwości rozwiązywania problemów,
- kontrola czystości dzieci,
- rozmowy na temat higieny osobistej, regularności i higieny odżywiania, szkodliwości palenia papierosów i korzystania z używek,
- organizowanie gier i zabaw ogólnorozwojowych
- stwarzanie warunków optymalizujących osiągnięte przez uczniów sukcesy w nauce,
- uświadomienie dzieciom znaczenia obowiązkowości i systematyczności w nauce i pracy,
- zorganizowanie pomocy koleżeńskiej,
- pomoc przy rozwiązywaniu zadań domowych,
- stworzenie możliwości kompensacji deficytów rozwojowych,
- stała współpraca z rodzicami/ opiekunami (odwiedzanie domów, sprawdzanie warunków funkcjonowania dziecka w rodzinie, włączanie rodziców / opiekunów w indywidualne plany pomocy dziecku),
- stała współpraca ze szkołą podopiecznego: monitorowanie obowiązków szkolnego, kontakt z pedagogiem szkolnym, wychowawcą, diagnoza sytuacji szkolnej,
- stała współpraca z instytucjami wspomagającymi rodzinę w kryzysie ,
- podjęcie stałej współpracy z rodzicami / opiekunami każdego z podopiecznych Świetlicy Środowiskowej nr 1,
- spotkania z rodzicami / opiekunami raz w miesiącu, a w razie potrzeby częściej,
- zapoznanie się ze środowiskiem rodzinnym oraz społecznym podopiecznych,
- motywowanie rodziców / opiekunów do zmiany postaw wobec dzieci: zwrócenie większej uwagi na formę spędzania czasu wolnego, wyznaczanie obowiązków domowych, nagradzanie, wyznaczanie kar, okazywanie zainteresowania,
- motywowanie rodziców / opiekunów (w razie potrzeby) do większego zaangażowania w sprawy związane z nauką szkolną dzieci,
- zobowiązanie rodziców do większego zaangażowania w działania wychowawcze wobec dziecka poprzez wdrożenie i egzekwowanie „karty współpracy z rodzicami / opiekunami”,
- kierowanie rodziców / opiekunów (w razie potrzeby) na konsultacje w poradni psychologiczno-pedagogicznej,

- informowanie rodziców o sukcesach dzieci, a także o problemach wychowawczych, które ujawniają się podczas zajęć w świetlicy;
- próby włączenia rodziców / opiekunów w życie świetlicy.

Szczegółowy udział dzieci i młodzieży ze **Świetlicy Środowiskowej nr 1** w roku 2012 w wydarzeniach oraz imprezach kulturowych na terenie naszego miasta i miast ościennych:

-na przełomie stycznia i lutego zostały zorganizowane dwudniowe warsztaty fotograficzne w MZS nr 2 w Świętochłowicach oraz warsztaty w naszym lokalnym radiu „Radio Piekary”;

-w czasie ferii zimowych zostały zorganizowane dla dzieci półkolonie obejmujące m.in. wyjazd do kina, udział w zajęciach i konkursach organizowanych przez Bibliotekę Miejską w Piekarach Śląskich - Filia nr 6 oraz szereg atrakcyjnych zajęć odbywających się na terenie świetlicy;

-W minionym roku nawiązano współpracę z Miejską Biblioteką w Piekarach Śląskich – Filia nr 6 w ramach której m.in.: dzieci zapoznały się z pracą w bibliotece, brały udział w licznych zabawach organizowanych w plenerze, zorganizowano im wyjście na basen oraz udział w przygotowaniu flagi na „EURO 2012”;

Zawody sportowe z Miejską Biblioteką Publiczną - filia nr 6

Zabawy w plenerze

-15 marca nasi podopieczni wzięli udział w konkursie „W pustyni i w puszczy” organizowanym przez Miejską Bibliotekę w Piekarach Śląskich.;

-13 kwietnia dzieci z naszej świetlicy przygotowały oprawę artystyczną podczas V Międzyszkolnego Konkursu Recytatorskiego „Zobacz, jaki jestem zdolny” zorganizowanego przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Piekarach Śląskich

-w maju zorganizowaliśmy Dzień sąsiada” w ramach lokalnej integracji i z tej okazji dzieci przygotowały zaproszenia oraz własnoręcznie zrobione upominki dla przybyłych gości, a także przygotowały występ wokalnno-artystyczny;

-1 czerwca wystąpiliśmy z okazji Dnia Dziecka w Miejskiej Szkole Podstawowej nr 15;

-2 czerwca przygotowaliśmy występ wokalnno-artystyczny z okazji pikniku rodzinnego organizowanego przez Dział Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w ramach tut. Ośrodka;

-15 czerwca udział w zawodach sportowych organizowanych przez Dział Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w Szkole Podstawowej nr 1;

-w lipcu w naszej świetlicy odbyły się półkolonie, podczas których dzieci uczestniczyły m.in. w: wyjazdach na basen, do bawilandii, do stadniny koni, do skansenu w Chorzowie, wyjście do kina, do planetarium

-w lipcu wybraliśmy się na spektakl do teatru Ateneum, gdzie również uczestniczyliśmy w warsztatach artystycznych

-we wrześniu wystąpiliśmy z programem wokalnno-tanecznym podczas pikniku organizowanego przez MOSiR i MOPR w ramach Programu Aktywizacji Lokalnej „Chcieć znaczy móc – razem zmieniamy dzielnicę”.

Piknik organizowany w ramach PAL

- 23 listopada dzieci przygotowały występ wokalo-artystyczny z okazji Dnia Pracownika Socjalnego

-6 grudnia gościliśmy oczekiwanego już od dawna przez dzieci Św. Mikołaja. Podczas wizyty naszego gościa wszyscy bawili się wspaniale, dzieci recytowały wiersze i śpiewały piosenki. Na koniec spotkania wszyscy podopieczni naszej świetlicy, zostali obdarowani paczkami mikołajkowymi;

-21 grudnia odbyło się w naszej świetlicy spotkanie wigilijne;

-31 grudnia z okazji Sylwestra wybraliśmy się z dziećmi do kina na seans filmowy.

Zajęcia prowadzone w Świetlicy Środowiskowej nr 2

- rozwijające umiejętności manualne (zajęcia plastyczne, manualne, np. lepienie z plasteliny, masy solnej, z gipsu),
- wzbogacające posiadane wiadomości, zaspokajające ciekawość świata (czytanie książek, rozmowy i pogadanki z dziećmi, zabawy tematyczne, gry dydaktyczne i edukacyjne),
- kształtujące umiejętności: wypowiedziania się na zadany i dowolny temat, formułowanie pytań i odpowiedzi na pytania (rozmowy z dziećmi, pogadanki, zabawy związane z zadawaniem pytań),
- kształtujące umiejętność wykorzystywania zdobytej wiedzy (konkursy, quizy, rozwiązywanie i układanie krzyżówek, zagadek, gry dydaktyczne, układanki, zabawy tematyczne, odrabianie prac domowych),
- wyzwalające ekspresję ruchową (zabawy ruchowe),
- zwiększające sprawność fizyczną, wyrabiające koordynację ruchów (gry i zabawy sportowe, ćwiczenia na boisku szkolnym),
- relaksujące, wyciszające (dowolne zabawy dzieci),
- zajęcia kulinarne (smażenie frytek, tostów, pieczenie ciast i ciastek, przygotowywanie sałatek).

Dla wychowanków jest to drugi dom, gdzie w atmosferze ciepła i miłości, szacunku, zrozumienia, bezpieczeństwa, akceptacji, pomocy i wsparcia realizuje się rozwój intelektualno – moralno – społeczny.

Praca wychowawcza z dziećmi i młodzieżą uwzględniała zainteresowania, potrzeby i oczekiwania uczniów. Świetlica oferuje następujące formy pracy z dziećmi: pomoc w nauce, pomoc w kryzysach szkolnych, rodzinnych i osobistych, współpraca z rodziną wychowanków, rozmowy indywidualne i porady wychowawcze. Zajęcia prowadzone były w grupach zróżnicowanych pod względem wieku, temperamentu i zasobu doświadczeń.

Podczas zajęć odbywały się pogadanki na temat wartości i postaw moralno – etycznych człowieka. Młodzież przez obecność na świetlicy była izolowana od środowisk patologicznych, przynajmniej na czas pobytu. Podczas zajęć zwracano uwagę na wychowanie patriotyczne i prorodzinne z naciskiem na wartość rodziny. Promowano zdrowy styl życia bez nałogów oraz uprawianie sportu i sprawność fizyczną. Wychowankowie dzięki zajęciom w świetlicy podnosili swój poziom intelektualny, mieli możliwość rozwoju relacji społecznych, uczyli się działań przedsiębiorczych i gospodarności, odpowiedzialności za wspólne dobro.

Dzieci z pełną świadomością mogły liczyć na wyrozumiałość względem ich problemów, akceptację i pomoc dostosowaną do potrzeb. Dzieci uczucia swe mogły eksponować poprzez wypowiedzi słowne, plastyczne. Dostarczało im to możliwości rozwijania własnego talentu, między innymi w konkursach plastycznych, współzawodnictwo sportowe podczas gier i zabaw ruchowych. Szczególną uwagę na zajęciach świetlicowych zwraca się na kształtowanie umiejętności współżycia i współdziałania w grupie rówieśniczej.

Na bieżąco nawiązywana jest współpraca w pedagogami szkolnymi i pracownikami socjalnymi dzięki czemu możliwa jest wymiana informacji dotyczących sytuacji rodzinnej i szkolnej wychowanków, to także możliwość obustronnego kontaktu w sytuacjach szczególnie trudnych (kryzysach szkolnych, rodzinnych i rówieśniczych).

Nawiązano również współpracę z pracownikami Programu Aktywizacji Lokalnej, Biblioteką Miejską w Piekarach Śl, oraz Szkołą Podstawową nr 1 w Piekarach Śl.

Rok 2012 obfitował w szereg wydarzeń i występów artystyczno-wokalnych:

- w styczniu zostały zorganizowane jasełka dla seniorów Domu Pomocy Społecznej w Brzezinach Śląskich

i Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Piekarach Śląskich;

- w styczniu został zorganizowany występ wokalny- taneczny z okazji Dnia Babci i Dnia Dziadka dla seniorów Domu Pomocy Społecznej w Brzezinach Śląskich i Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Piekarach Śląskich;
- w czasie ferii zimowych zorganizowane zostały wyjścia na basen, wyjazdy do kina i bawilandii,
- w marcu zorganizowano występ z okazji Dnia Kobiet w Domu Pomocy Społecznej w Piekarach Śląskich;
- z okazji Dnia Matki zostały zaproszone matki dzieci na występ wokalny – taneczny i poczęstunek. Każda z mam otrzymała od swojego dziecka upominek: własnoręcznie zrobione podarunki;
- 1 czerwca dzieci przygotowały występ wokalny – taneczny z okazji Dnia Dziecka w Miejskiej Szkole Podstawowej nr 14 w Piekarach Śląskich;
- 2 czerwca zorganizowano występ zaprezentowany podczas pikniku rodzinnego zorganizowanego przez Dział Opieki nad Dzieckiem i Rodziną

-koniec roku szkolnego obfitował w występ wokalny – taneczny, który podopieczni zaprezentowali w Miejskiej Szkole Podstawowej nr 15;

- w lipcu zorganizowano dla dzieci półkolonie obejmujące szereg wyjazdów oraz wyjść kulturalnych,

Wyjazd do skansenu w Chorzowie

Wyjście na basen Julian

Wyjazd do bawilandii w Wojkowicach

Wyjazd do parku w Świerkłańcu

Zabawa w parku linowym w Radzionkowie

- we wrześniu dzieci z naszej świetlicy wystąpiły w ramach Programu Aktywizacji Lokalnej „Chcieć znaczy móc-razem zmieniamy dzielnicę” z programem tanecznym podczas festynu organizowanego przez MOSiR i MOPR;

-w październiku nasza podopieczna Wiktoria Barzak zajęła I miejsce w podnoszeniu ciężarów z wynikiem 98 kg w kategorii 69 kg na indywidualnych mistrzostwach Śląska do lat 17. Świeci przykładem prezentując swoją dyscyplinę.

- 14 listopada w Dziennym Domu Pomocy Społecznej obchodziliśmy Międzynarodowy Dzień Seniora, z tej okazji nasze dzieci przygotowały dla seniorów własnoręcznie zrobione upominki wraz z życzeniami;

- 23 listopada z okazji Dnia Pracownika Socjalnego dzieci przygotowały występ taneczno-wokalny dla przybyłych gości,

- 6 grudnia tradycyjnie do naszej świetlicy zawiął Mikołaj, było dużo prezentów i radości wśród dzieci,

-21 grudnia w naszej świetlicy odbyła się wigilia wraz z wspólnym kolędowaniem, a wcześniej wspólne pieczenie ciasteczek świątecznych

Działania środowiskowe

Od lipca 2012 r. do grudnia 2012 r. tutejszy Ośrodek prowadził również zajęcia z dziećmi i młodzieżą z dzielnicy Brzeziny Śląskie w ramach działań środowiskowych. Cele główne zajęć opierały się na idei zmniejszenia poziomu agresji oraz patologii wśród nieletnich i podniesienia poziomu sprawności fizycznej wśród dzieci i młodzieży. Grupa objęta tą formą pracy i wsparcia liczyła 12 osób. Okres ten obfitował w szereg wydarzeń o charakterze sportowym:

- organizowane były treningi piłkarskie, gimnastyka, elementy lekkoatletyczne oraz rozgrywki między mieszkańcami dzielnicy;
- utworzona drużyna piłkarska brała udział w zajęciach, które odbywały się na boisku piłkarskim „KS Orzeł Biały”;
- w okresie wakacyjnym uczestniczono w wyjazdach na turnieje piłkarskie organizowane przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Będzinie;
zorganizowano kolejny turniej piłkarski „BRZEZINY CUP 2012”. Była to już 4 edycja turnieju, który odbył się na boisku piłkarskim przy Miejskiej Szkole Podstawowej nr 14 w Piekarach Śląskich. Rozgrywki cieszyły się dużym zainteresowaniem – łączna ilość wszystkich zawodników wynosiła blisko 80 osób.

Kierowanie do domów pomocy społecznej

Zgodnie z obowiązującymi przepisami :

- po otrzymaniu wniosku wraz z niezbędnymi dokumentami osoby ubiegającej się o miejsce w domu pomocy społecznej organ gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania tej osoby wydaje decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej (bez względu na to, czy w domu pomocy społecznej jest wolne miejsce i jak długi jest okres oczekiwania na to miejsce);
- gdy w domu pomocy społecznej jest wolne miejsce organ powiatu prowadzącego dom wydaje decyzję o umieszczeniu w domu pomocy społecznej;
- w przypadku niemożności umieszczenia w domu pomocy społecznej z powodu braku wolnych miejsc organ powiatu prowadzącego dom powiadamia osobę o wpisaniu na listę oczekujących oraz o przewidywanym terminie oczekiwania na umieszczenie w domu pomocy społecznej.

W 2011 r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie umieścił 11 osób w domu pomocy społecznej, a oczekujących na miejsce było 18 osób. Natomiast w 2012r. umieszczono 15 osób w domu pomocy społecznej, a oczekiwało na miejsce 33 osoby.

Według stanu na grudzień 2012 r. liczba mieszkańców w Domu Pomocy Społecznej w Piekarach Śląskich wynosiła 130 osób w tym 105 osób to mieszkańcy Piekar Śląskich, a w 2011 r. liczba mieszkańców wynosiła 130 osób w tym 119 mieszkańców Piekar Śląskich.

Z powyższych danych wynika, że w 2012 r. umieszczonych osób w domu pomocy społecznej było więcej niż 2011 r. Zwiększyła się też liczba osób oczekujących na miejsce w domu pomocy społecznej.

Sprawozdanie z działalności Dziennego Domu Pomocy Społecznej za 2012 rok

Dzienny Dom Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie. Decyzje kierującą do DDPS-u podejmuje Dyrektor MOPR. Pracownik socjalny na wniosek osoby zainteresowanej lub innych osób za jej zgodą przeprowadza wywiad środowiskowy w miejscu zamieszkania, ustalając sytuację bytowo-rodzinną osoby, a następnie w drodze decyzji administracyjnej określony zostaje czasookres przyznania miejsca oraz odpłatność za wyżywienie. Wysokość odpłatności uzależniona jest od dochodu osoby. Osoby o niskim dochodzie mają zapewnione posiłki bezpłatnie. Odpłatność za wyżywienie naliczana jest zgodnie z Uchwałą Rady Miasta Piekary Śląskie Nr X/110/07 z dnia 21 czerwca 2007 roku. Dzienny Dom Pomocy Społecznej swoją działalnością obejmuje obszar Piekar Śląskich. Zapewnia pomoc osobom w wieku geriatrycznym, niepracującym osobom niepełnosprawnym oraz innym osobom mającym trudności w organizacji samodzielnej egzystencji. Do podstawowych form tej pomocy przede wszystkim należy: organizacja wyżywienia, poprzez zapewnienie dwóch posiłków dziennie, to jest śniadania i obiadu, zaspokajanie potrzeb towarzyskich i kulturalnych, podniesienie samooceny, umiejętności interpersonalnych, sprawności psychofizycznej, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i użyteczności społecznej, ugruntowanie pozycji w środowisku, poszerzenie zainteresowań, utrzymywanie stosunków z rówieśnikami oraz nawiązanie nowych przyjaźni, poprawa samopoczucia, wzrost aktywności i samodzielności, udostępnienie urządzeń do utrzymania higieny osobistej.

Dzienny Dom Pomocy Społecznej czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach 6:00 – 14:00. Podstawowym celem DDPS-u jest jak najdłuższe utrzymanie sprawności fizycznej i psychicznej przez Pensjonariuszy. Zakończenie wykonywania zawodu oraz fizjologicznie malejąca sprawność fizyczna dla wielu osób w wieku geriatrycznym jest przyczyną popadnięcia w bierność i stagnację. Przystają oni uczestniczyć w życiu społecznym, nie podejmują działalności kulturalnej. Dla wielu z Pensjonariuszy, u których świadomość własnej niepełnosprawności służy w parze z poczuciem osamotnienia i odręczenia, pobyt w naszej placówce jest szansą na prowadzenie satysfakcjonującego ich trybu życia (bez konieczności zmiany miejsca zamieszkania). Pomaga również w zaspokajaniu takich potrzeb jak potrzeba bezpieczeństwa, afiliacji oraz samorealizacji i szacunku. Dużą wagę przywiązuje się do poszanowania godności każdego z Uczestników oraz jego prawa do własnych opinii i sądów.

W Dziennym Domu Pomocy Społecznej organizowanych jest również szereg imprez okolicznościowych, tj. Wielkanoc, Wigilia, Dzień Kobiet, Dzień Babci i Dziadka, walentynki, imieniny i urodziny Pensjonariuszy, zabawy taneczne, zajęcia edukacyjne, manualne, prelekcje tematyczne np. w zakresie bezpieczeństwa. Organizowane są również spotkania z dziećmi ze Świetlicy Środowiskowej nr 2. W razie konieczności odbywają się one również w godzinach popołudniowych. Z inicjatywy Pensjonariuszy powołano trzyosobowy zespół w celu udzielania pomocy osobom, które z przyczyn np. zdrowotnych nie mogły przyjść do DDPS. Pomoc ta polega na odwiedzaniu osób przebywających w szpitalu, robieniu zakupów, załatwianiu spraw urzędowych. Pensjonariusze w razie konieczności zawsze mogą liczyć na pomoc całego personelu, który aktywnie uczestniczy w codziennym funkcjonowaniu DDPS.

Dzienny Dom Pomocy Społecznej jest placówką nastawioną na pomoc. W sposób twórczy i kreatywny dąży do rozwiązywania bieżących problemów. Celem nadrzędnym funkcjonowania tej instytucji jest przede wszystkim dobro Pensjonariuszy.

Do podstawowych form pomocy, które zapewnia DDPS, należy:

1. Zapewnienie Pensjonariuszom wszelkiej możliwej pomocy i wsparcie poprzez:

- zapewnienie wyżywienia dostosowanego do wieku i potrzeb z uwzględnieniem wymogów dietetycznych
- udostępnienie sprzętu (radio, telewizor, dvd), urządzeń do utrzymania higieny osobistej oraz prasy
- zapewnienie leków i materiałów opatrunkowych
- codzienny pomiar ciśnienia tętniczego
- pomoc w załatwianiu spraw osobistych, np. uiszczanie rachunków, opłat, załatwianie wizyt lekarskich itp. -szeroka

współpraca z pracownikami socjalnymi i pielęgniarkami środowiskowymi w zapewnieniu osobom samotnym opieki w czasie choroby, w potrzebie, wsparcia socjalnego itp.

2. Zaspokojenie potrzeb towarzyskich, kulturalnych poprzez:

- organizowanie różnorodnych imprez mających cel zarówno rozrywkowy jak i integrujący (Dzień Babci, Dzień Dziadka, Dzień Kobiet, Dzień Seniora, Andrzejki, Mikołajki itp.)
- organizacja całonocnych wycieczek autokarowych
- spotkanie noworoczne połączone z kolędą duszpasterską
- spotkania duszpasterskie z księdzem Bronisławem Gawronem
- korzystanie z imprez w terenie

Fot.1 Dzień Seniora

Fot. 2 Dzień Seniora

Fot. 3 Halloween

Fot. 4 Halloween

Fot.5 Halloween

Fot. 6 i 7 Spotkanie wigilijne

Fot. 8 Ksiądz Gawron podczas uroczystości wigilijnej

3. W ramach integracji środowiska:

- zapraszanie na wszelkie imprezy i wycieczki ludzi starszych i samotnych okolicznej dzielnicy
- organizowanie w okresie letnim pikników na świeżym powietrzu

Fot. 9 Piknik majowy w Brzezinach Śląskich

Fot. 10 Piknik majowy w Brzezinach Śląskich

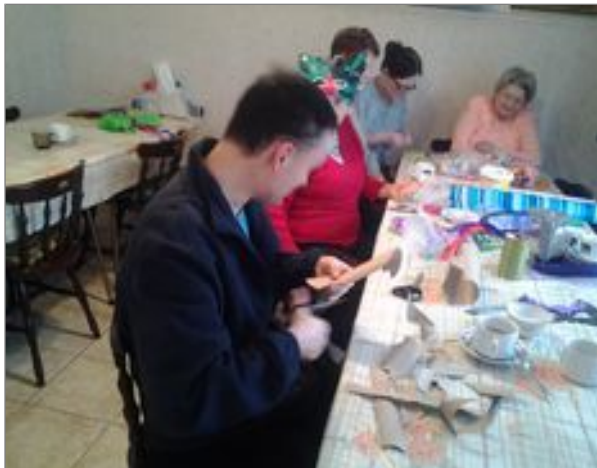

Fot. 11 i 12 Grillowanie z dziećmi ze Świetlicy Środowiskowej nr 2 w naszym ogrodzie

4. w ramach terapii zajęciowej:

- grupowe robótki ręczne, angażowanie osób nie mających zdolności manualnych np. do prucia czy zwijania włóczki, ale również do nauki szydełkowania
- wspólne modlitwy i śpiewy przy gitarze
- motywowanie do aktywnego uczestnictwa w działalności Domu, pomocy słabszym
- przygotowania do uroczystości, Świąt, tj. zdobienie pomieszczeń, ubieranie choinki, wykonywanie pisanek itp.

Fot. 13 Zajęcia w DDPS- robienie masek karnawałowych

Fot. 14 Zajęcia w DDPS

Fot. 15 Seniorzy podczas odpoczynku w ogrodzie

Fot.16 Występy artystyczne Seniorów z okazji Dnia Babci i Dziadka

Fot.17 Relaks przy kawie i wspólnej rozmowie

5. Współdziałanie z Przedstawicielami Domu, którzy z własnej inicjatywy podjęli się działania:

- w ustalaniu potrzeb
- w ustalaniu zajęć i planów działania
- w tworzeniu rodzinnego klimatu i przyjaznych stosunków międzyludzkich
- aktywizowaniu do czynnego udziału Pensjonariuszy w działalności tutejszego Domu.

Aktualnie z pobytu w Dziennym Domu Pomocy Społecznej korzysta 32 Pensjonariuszy. Dom zapewnia dwa posiłki dziennie (śniadanie i obiad) Zarówno śniadanie jak i obiad są posiłkami dwudaniowymi. Średni koszt osobodnia w roku 2012 wyniósł ok. **8,28zł**, tj.

Koszt osobodnia wyliczany jest na podstawie rozchodu środków żywności, który następnie jest dzielony przez sumę dni roboczych w danym miesiącu. Koszt jaki ponosi Pensjonariusz uzależniony jest od ilości dni jego obecności w placówce.

Obecni uczestnicy naszego Domu to przeważnie osoby starsze, pozostające we własnych mieszkaniach. Najczęściej są to osoby samotne bądź też utrzymujące sporadyczny kontakt z rodziną, dlatego dogodną opieką nad nimi jest właśnie Dzienny Dom Pomocy Społecznej. Podopieczni DDPS aktywnie uczestniczą w życiu Domu, organizowanych zajęciach oraz imprezach okolicznościowych. Oprócz zaspokojenia podstawowych potrzeb staramy się również zapewnić komfort samego pobytu w budynku. W związku z tym w miesiącu sierpniu przeprowadzono generalny remont centralnego ogrzewania.

W grudniu Dzienny Dom rozpoczął także współpracę z nowo powstałym **Klubem Seniora**. Obie placówki są przeznaczone dla Seniorów, aczkolwiek okazało się, iż potrzeby uczestników w obu ośrodkach są odmienne.

Wszystkie formy proponowanych zajęć zarówno w Domu jak i Klubie Seniora miały wspólny cel, jakim było zapobieganie izolacji społecznej, minimalizacji objawów negatywnych i podnoszenie jakości życia. W Dziennym Domu staraliśmy się osiągnąć założone cele poprzez uczenie się funkcjonowania w grupie, poprawę komunikacji poprzez zrozumienie relacji występujących w najbliższym otoczeniu i środowisku społecznym. Praca w tym kierunku jest naszym celem strategicznym i cały czas staramy się ją kontynuować.

Sprawozdanie z działalności Klubu Seniora za 2012 rok

Coraz częściej zwraca się uwagę na jakość życia i potrzeby ludzi starszych, stanowiących coraz licniejszą część społeczeństwa. W Polsce, zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, liczba osób po 60. roku życia w 2010 roku wyniosła 7 511,1 tysięcy, co stanowi ok. 20% społeczeństwa całego kraju. Powstają coraz liczniejsze instytucje zapewniające opiekę, edukację a także rozrywkę osobom starszym. W myśl zasady, że „życie nie kończy się wraz z odejściem na emeryturę” w Piekarach Śląskich powstał z inicjatywy Pana Prezydenta Stanisława Korfantego Klub Seniora. Działalność Klubu nadzoruje Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich. Po kilkumiesięcznym generalnym remoncie pomieszczenia (przy ul. Olimpijskiej 3) Podczas generalnego remontu w pomieszczeniu została zerwana stara drewniana podłoga oraz sufit. Pociągnięto górną instalację elektryczną w celu zamontowania lamp sufitowych. Jedno z pomieszczeń zostało zagospodarowane jako zaplecze kuchenne w pełni wyposażone w meble kuchenne, lodówkę, piec z płytą grzewczą oraz zmywarkę. Do pomieszczenia dla Klubowiczów zostały zakupione meble m.in. narożna kanapa, fotele, stół, 2 duże rozkładane stoły oraz krzesła. W celu stworzenia kącia komputerowego oraz miejsca dla osoby prowadzącej Klub zakupiono 4 biurka komputerowe oraz 4 fotele biurowe. W Klubie Seniora jest również dostęp do Internetu. Zabudowano również wnękę na biblioteczkę. Do użytku Klubowiczów stworzono również garderobę. Ściany oraz sufit pomieszczenia zostały odmalowane a podłoga wyłożona wykładziną PCV. Klub oficjalnie rozpoczął swoją działalność 17.12. 2012 roku.

Fot.1. Uroczyste przecięcie wstęgi przez Pana Prezydenta S. Korfantego.

Fot. 2. Pierwsi zainteresowani seniorzy.

Z Klubu mogą korzystać bezpłatnie wszyscy seniorzy od poniedziałku do piątku w godz. od 10.00 do 14.00. Do dyspozycji klubowiczów jest w pełni wyposażona kuchnia, TV z telewizją naziemną, komputery oraz kącik prasowy. W Klubie prowadzone są zajęcia nauki języka angielskiego oraz zajęcia obsługi komputera. Raz w tygodniu klubowicze gotują wspólnie wybraną potrawę lub deser. W planach Klubu są zajęcia z rękodzieła, spotkania z ciekawymi osobami i specjalistami, gimnastyka, imprezy cykliczne, wycieczki, itp. Klub ma na celu aktywizację

społeczną, kulturalną, edukacyjną oraz fizyczną osób w trzecim wieku. Umożliwia nawiązywanie nowych znajomości i przyjaźni. Pozwala również zaspokoić potrzeby: przynależności, bezpieczeństwa i akceptacji.

Fot.3. Przygotowywanie świątecznych ciasteczek.

Fot.4. Racuchy przygotowywane w ramach „Środy kulinarnej”.

Obecnie Klub posiada osiemnastu zadeklarowanych członków, którzy spotykają się codziennie by wspólnie spędzić czas na rozmowach przy kawie i herbacie. Osoby, które posiadają zdolności manualne chętnie uczą pozostałych tajników np. hafciarstwa czy szydełkowania. Klubowicze wspierają się i pomagają sobie nawzajem. Dla wielu z nich Klub stał się możliwością wyjścia do ludzi i przełamania szarej codzienności stając się swoistym "lekiem" na samotność.

Fot.5. Nauka robótek na drutach.

Fot.6. Klubowicze podczas gry w karty.

Wnioski i sugestie

Część osób chcących uczestniczyć w zajęciach Klubu wyraziło opinię o wydłużeniu godzin pracy placówki motywując to tym, iż pomimo emerytury opiekują się np. wnukami czy innymi osobami z rodziny. Niejednokrotnie nie mają możliwości uczestnictwa ze względu na wczesne godziny otwarcia. Zasadne byłoby również wydłużenie etatu o dodatkowe 2 godziny pracy w których pracownik miałby możliwość realizacji części administracyjnej Klubu.

III ZADANIA ZLECONE GMINIE

1. Świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi przysługują zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy: organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Usługi specjalistyczne na rzecz naszych podopiecznych świadczyła Agencja Opiekuńczo – Medyczna i Handlowa z Katowic .

W roku 2011r. z usług tych skorzystało 28 osób. Wydatki z tego tytułu wynosiły 113 553 zł na które składało się 6 309 świadczeń. Cena jednostkowa za godzinę usługi wynosiła 18,00zł. Natomiast w roku 2012r. skorzystało 19 osób. Wydatki z tego tytułu wynosiły 82 208zł na które składało się 6 283 świadczeń. Cena jednostkowa za godzinę usługi wynosiła 12,98zł

Porównując ze sobą lata 2011 i 2012 stwierdza się, że nastąpił spadek ilości osób korzystających z powyższych świadczeń.

2. Świadczenia rodzinne

Jedną z wielu form pomocy finansowej przyznawanej przez MOPR w Piekarach Śląskich są świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Świadczenia te realizowane są jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

Realizacja powyższych zadań oparta jest na ustawie o świadczeniach rodzinnych oraz o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Prawo do świadczeń ustalane jest na wniosek osoby zainteresowanej, który składa się w Dziale Świadczeń Rodzinnych.

Świadczeniami rodzinnymi są:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- 2) świadczenia opiekuńcze,
- 3) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

Prawo do świadczeń rodzinnych, za wyjątkiem świadczeń opiekuńczych oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, uzależnione było od wysokości osiąganego przez rodzinę dochodu. W listopadzie ubiegłego roku uległo podwyższeniu kryterium uprawniające do przyznania zasiłku rodzinnego, jak również zwiększyła się kwota samego zasiłku.

W związku z tym:

do X 2012r. kryterium wynosiło 504zł i 583zł (w przypadku wychowywania dziecka niepełnosprawnego).

od XI 2012r. kryterium wynosi 539zł i odpowiednio 623zł

Wysokość zasiłku kształtuje się następująco:

77zł na dziecko do 5 roku życia - poprzednio 68zł

106zł na dziecko powyżej 5 roku życia - poprzednio 91zł

115zł na dziecko powyżej 18 roku życia - poprzednio 98zł.

Realizacja świadczeń rodzinnych w latach 2011 i 2012 przedstawiała się następująco:

L.p	Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń		Wydatkowana kwota zł	
		2011	2012	2011	2012
1.	Zasiłek rodzinny	30912	27174	2608904	2326104
2.	Dodatki do zasiłku rodzinnego	13267	12168	1801536	1616081
3.	Urodzenie dziecka	192	137	192000	137000
4.	Opieka nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	1288	1001	504606	393101
5.	Samotne wychowywanie dziecka	1797	1739	318210	353070
6.	Wychowywanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	4336	4053	346880	324240
7.	Kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego	2485	2262	189820	174200
8.	Rozpoczęcie roku szkolnego	1793	1683	179300	168300
9.	Podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	1520	1293	70720	66170
10.	Zasiłki rodzinne z dodatkami razem	44179	39342	4410440	3942185
11.	Zasiłki pielęgnacyjne	18394	18514	2814282	2832642
12.	Świadczenia pielęgnacyjne	1706	1996	881071	1030970
13.	Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka tzw. „becikowe”	551	512	551000	512000
14.	Ogółem	64830	60364	8656793	8317797

Środki na wypłatę świadczeń rodzinnych pochodzą z dotacji celowej budżetu państwa.

Ogółem na terenie miasta w roku 2012 ze świadczeń rodzinnych korzystało **2 411** rodzin, zaś na wypłatę świadczeń rodzinnych i opiekuńczych wydatkowano kwotę **8 317.797 zł**.

Tytułem nienależnie pobranych świadczeń wyegzekwowano kwotę **70.172 zł**.

3. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 725 zł, w wysokości zgodnej z wyrokiem sądowym jednak nie większej niż 500 zł miesięcznie.

W roku 2012 wydano 545 decyzji osobom uprawnionym oraz 374 decyzje dłużnikom alimentacyjnym. Liczba rodzin korzystających z tego rodzaju świadczenia wyniosła 353. Wypłacono łącznie 6 093 świadczeń na kwotę **2 131.832 zł**.

W związku z prowadzonym postępowaniem wobec dłużników alimentacyjnych, których na terenie miasta jest 200, podjęto następujące działania:

- przekazano **174** informacje komornikowi sądowemu
- zobowiązano **146** dłużników do zarejestrowania się w urzędzie pracy
- zwrócono się ze **109** wnioskami do urzędu pracy o aktywizację zawodową dłużników
- wystąpiono z **31** wnioskami do prokuratury o ściganie z art. 209 kk
- skierowano **28** wniosków o zatrzymanie prawa jazdy

4. Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne.

Osobie uprawnionej do świadczenia pielęgnacyjnego i zasiłku stałego przysługują świadczenia zdrowotne na zasadach określonych w ustawie o ubezpieczeniu zdrowotnym oraz ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Ilość osób i liczba składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Rodzaj świadczenia	2011			2012		
	Liczba osób	Liczba składek	Koszt ogółem	Liczba osób	Liczba składek	Koszt ogółem
Świadczenie pielęgnacyjne	38	513	1895	55	561	2874
Zasiłek stały	203	2014	64427	196	1770	59733
Razem:	241	2527	66322	251	2331	62607

Na podstawie przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych na podstawie których obowiązkiem opłacania składek emerytalno-rentowych podlegają niektóre osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne.

Ilość osób i liczba składek na ubezpieczenie społeczne.

Rodzaj świadczenia	2011			2012		
	Liczba osób	Liczba składek	Koszt ogółem	Liczba osób	Liczba składek	Koszt ogółem
Świadczenie pielęgnacyjne	127	1755	179599	145	1661	205333

Porównując powyższe dane nie sposób nie zauważyć, iż w stosunku do roku 2011 zmalała liczba świadczeniobiorców oraz zmniejszyła się wydatkowana kwota na świadczenia rodzinne. Mimo, iż zmianie uległo kryterium dochodowe uprawniające do pobierania świadczeń rodzinnych nie miało to bezpośredniego wpływu na wzrost liczby osób kwalifikujących się do świadczenia. Powodem tego jest sposób przeliczania dochodu. Mianowicie w latach ubiegłych niezależnie od okresu zatrudnienia dochód członka rodziny dzielony był przez 12 miesięcy, zaś od 01.01.2012 dochód dzielony jest proporcjonalnie przez ilość przepracowanych miesięcy, co nie jest korzystne dla stron.

Zauważalny wzrost świadczeniobiorców świadczeń opiekuńczych w stosunku do roku 2011 ma miejsce w związku ze starzejącym się społeczeństwem oraz z zwiększoną ilością osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności.

Świadczenia te przysługują bez względu na osiągnięty dochód.

W związku z tym, iż od kilku lat wzrasta liczba osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego, a tym samym wydatki na te świadczenia, od 01.01.2013r. ustawodawca wprowadził kryterium dochodowe oraz wymóg bezpośredniej rezygnacji z zatrudnienia.

IV ZADANIA POWIATOWE

I. Piecza zastępcza

Z dniem 1 stycznia 2012 roku weszła w życie **Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej** (Dz. U. z 21.07.2011r. Nr 149 poz. 887 z późniejszymi zmianami). Założenia ustawy kładą szczególny nacisk na profilaktykę oraz pracę z rodziną biologiczną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych. Dopiero po wykorzystaniu wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej i przy braku pożądanego efektów podjętej pracy, może nastąpić umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej.

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej są podejmowane i realizowane na podstawie poniższych przepisów i dokumentów:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997r. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 1964r. Nr 9, poz. 59 z późn. zm.);
- Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989r. (Dz. U. z 1991r. Nr 120, poz. 526 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.);

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r. Nr 149, poz. 887 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r. Nr 292, poz. 1720);
- Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2004r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2005r. Nr 6, poz. 45 z późn. zm.);
- Strategia rozwiązywania problemów społecznych Miasta Piekary Śląskie na lata 2012-2015 (przyjęta Uchwałą nr LX/620/10 Rady Miasta w Piekarach Śląskich z dnia 28 października 2010r. w sprawie: przyjęcia do realizacji „Strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta Piekary Śląskie na lata 2011- 2015”);
- „Program pomocy dziecku i rodzinie w Piekarach Śląskich na lata 2009- 2015” (przyjęty Uchwałą Nr XXXVI/395/09 Rady Miasta w Piekarach Śląskich z dnia 26 marca 2009 roku w sprawie przyjęcia do realizacji „Programu pomocy dziecku i rodzinie w Piekarach Śląskich na lata 2009- 2015”);
- „Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej w Piekarach Śląskich na lata 2012- 2014” (przyjęty Uchwałą Nr XXII/318/12 Rady Miasta Piekary Śląskie z dnia 25 października 2012 roku).

Zgodnie z art. 2 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 21.07.2011r. Nr 149 poz. 887 z późniejszymi zmianami) przez **system pieczy zastępczej** należy rozumieć „**zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców**”. Zadaniem powiatu, w tym miasta Piekary Śląskie, jest organizowanie pieczy zastępczej sprawowanej w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez jego rodziców biologicznych. Piecza zastępcza może przybrać formę:

- Rodzinną;
- Instytucjonalną.

Pieczą zastępczą z założenia powinna być formą tymczasową, to jest sprawowaną w sytuacji, kiedy dziecko nie może znajdować się pod opieką rodziny naturalnej ze względu na przeżywane trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych aż do czasu ich ustania, a nie dłużej niż do osiągnięcia przez dziecko pełnoletności. Optymalnym wydaje się być zapewnianie opieki i wychowania dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych w rodzinnej pieczy zastępczej, w tym w:

- Rodzinie zastępczej spokrewnionej;
- Rodzinie zastępczej niezawodowej;
- Rodzinie zastępczej zawodowej, w tym pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego lub specjalistycznej;
- Rodzinnym domu dziecka.

Kiedy nie jest to możliwe, należy rozważyć sprawowanie pieczy zastępczej poprzez formy instytucjonalne, to jest:

- 1) Placówki opiekuńczo- wychowawcze;
- 2) Regionalne placówki opiekuńczo- terapeutyczne;
- 3) Interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Na terenie miasta Piekary Śląskie działalność o charakterze całodobowej placówki opiekuńczo- wychowawczej realizuje Dom Dziecka.

Zgodnie z art. 35 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 21.07.2011r. Nr 149 poz. 887 z późniejszymi zmianami) umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu, a w przypadku pilnej konieczności na wniosek lub za zgodą rodziców dziecka. Ponadto rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego oraz placówka opiekuńczo- wychowawcza typu interwencyjnego przyjmują dziecko w przypadku, gdy zostało ono doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną. W naszym mieście w 2012 roku umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej odbywały się w oparciu o postanowienia sądowe oraz w trybie interwencyjnym. W wyniku wydania przez Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach **13 postanowień** do rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej na terenie powiatu trafiło **15 dzieci**. Wszystkie postanowienia sądowe dotyczące umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej zostały zrealizowane.

W 2012 roku w systemie pieczy zastępczej znajdowało się **187 dzieci**, co stanowi porównywalną liczbę do 194 dzieci w roku 2011. **117 dzieci, tj. 63%** ogółu dzieci w pieczy zastępczej w porównaniu ze 130 dziećmi, tj. 67% w roku 2011, przebywało w formach rodzinnej pieczy zastępczej, w tym:

- 1) 61 dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych na terenie powiatu;
- 2) 2 dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych poza terenem powiatu;
- 3) 24 dzieci w rodzinach niezawodowych na terenie powiatu;
- 4) 20 dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych poza terenem powiatu;
- 5) 3 dzieci w rodzinach zawodowych na terenie powiatu;
- 6) 7 dzieci w rodzinach zawodowych poza terenem powiatu.

70 dzieci, tj. 37% ogółu dzieci w pieczy zastępczej w porównaniu z 64 dziećmi, tj. 33% w roku 2011, przebywało w formach instytucjonalnej pieczy zastępczej, w tym:

- 1) 46 dzieci w Domu Dziecka w Piekarach Śląskich,
- 2) 24 dzieci w placówkach poza terenem powiatu.

Z zestawienia wynika, iż większa część dzieci trafiała do rodzinnych form pieczy zastępczej, co pozostawało w zgodzie z optymalnymi założeniami dotyczącymi zapewniania opieki i wychowania dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych. W rodzinach zastępczych przebywało mniej dzieci niż miało to miejsce w 2011 roku, co wynikało z faktu uzyskania pełnoletności przez dorastającą młodzież. Nieznacznie wzrosła liczba dzieci umieszczonych w formach instytucjonalnych.

II. Rodzina piecza zastępcza

Rodzina zastępcza zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie. Pełnienie tej funkcji może zostać powierzone małżeństwu lub osobie niepozostającej w związku małżeńskim, którzy spełniają wymogi zawarte w art. 42 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 21.07.2011r. Nr 149 poz. 887 z późniejszymi zmianami). W 2012 roku w wyniku prowadzonej kampanii propagującej ideę rodzicielstwa zastępczego, mającej na celu pozyskiwanie kandydatów na rodziców zastępczych, pod nazwą „Rodzina nie może być tylko ulotnym marzeniem”, do Działu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną zgłosiło się **16 rodzin** zainteresowanych pełnieniem powyższej funkcji. Po wstępnej weryfikacji **7 osób** zakwalifikowano do diagnozy psychologiczno- pedagogicznej, której realizację zaplanowano na rok 2013.

Ogólna liczba rodzin zastępczych, pełniących swoją funkcję w 2012 roku na terenie miasta Piekary Śląskie, wyniosła **68**, podczas gdy w 2011 roku było to 77 rodzin. Spadek liczby rodzin zastępczych spowodowany jest opuszczaniem tej formy pieczy zastępczej przez osoby usamodzielniające się, a co za tym idzie ustaniem z mocy prawa funkcji rodziny zastępczej.

W 2012 roku funkcjonowało:

- 1) **50 rodzin zastępczych spokrewnionych**, w tym 40 z jednym dzieckiem, 7 z dwójką dzieci, 3 z trójką dzieci;
- 2) **17 rodzin zastępczych niezawodowych**, w tym 14 z jednym dzieckiem, 2 z dwójką dzieci, 1 z trójką dzieci;
- 3) **1 rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna** z trójką dzieci.

Liczba dzieci umieszczonych w roku kalendarzowym 2012 w rodzinnej pieczy zastępczej wyniosła 8, co oznacza spadek w porównaniu z rokiem kalendarzowym 2011, kiedy to umieszczono 15 dzieci.

Od czerwca 2012 roku rodziny zastępcze ze stażem krótszym niż 2 lata obejmowane są opieką Koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Zadania Koordynatora określa art. 77 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 21.07.2011r. Nr 149 poz. 887 z późniejszymi zmianami). Na terenie Piekary Śląskich w 2012 roku opieką Koordynatora zostało objętych **18 rodzin zastępczych**. Rodziny zastępcze uzyskały pomoc w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej. Wsparcie przybierało formę pracy socjalnej, konsultacji indywidualnych dla rodziny zastępczej, konsultacji indywidualnych dla dzieci i młodzieży, konsultacji rodzinnych, konsultacji wychowawczych i interwencji kryzysowych. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej przygotowywał we współpracy z rodziną zastępczą „Plany pomocy dziecku umieszczonemu w rodzinie zastępczej”.

III. Świadczenia dla rodzin zastępczych

Rodzinie zastępczej na każde umieszczone dziecko przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania w kwocie:

- 1) 660,00 złotych miesięcznie w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;
- 2) 1000,00 złotych miesięcznie w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinie zastępczej zawodowej specjalistycznej pomniejszone o 50% dochodu dziecka.

W 2012 roku liczba wszystkich świadczeń wyniosła **968** na łączną kwotę **736.402,00** złotych, w tym:

- Rodziny zastępcze spokrewnione: 663 świadczenia w kwocie 438.515,00 złotych;
- Rodziny zastępcze niezawodowe: 269 świadczeń w kwocie 261.887,00 złotych;
- Rodzina zastępcza zawodowa specjalistyczna: 36 świadczeń w kwocie 36.000,00 złotych.

W **6** rodzinach zastępczych na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności przyznano dodatek na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka. Suma **56 świadczeń** dała łączną kwotę **10.756,00** złotych w roku 2012.

Ponadto zgodnie z art. 83 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 21.07.2011r. Nr 149 poz. 887 z późniejszymi zmianami) rodzinom zastępczym można przyznać:

- 1) Dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka w wieku od 6. do 18. roku życia;
- 2) Świadczenie na pokrycie:
  - Niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka- jednorazowo;
  - Wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki- jednorazowo lub okresowo.

W oparciu o Zarządzenie nr ORO.0050.321.2012 Prezydenta Miasta Piekary Śląskie z dnia 12 czerwca 2012 roku w sprawie przyjęcia zasad przyznawania świadczeń wynikających z art. 83 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 21.07.2011r. Nr 149 poz. 887 z późniejszymi zmianami) w 2012 roku udzielono:

- 1) **38 dofinansowań do wypoczynku** poza miejscem zamieszkania dziecka w wieku od 6. do 18. roku życia w łącznej wysokości **9.450,00** złotych;
- 2) **5 świadczeń** na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka w łącznej wysokości **8.800,00** złotych;
- 3) **1 świadczenie** na pokrycie wydatków związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki w wysokości **1.000,00** złotych.

Rodzina zastępcza specjalistyczna otrzymała środki finansowe na utrzymanie domu jednorodzinnego w łącznej kwocie **1.225,00** złotych. Przysługiwało jej wynagrodzenie w wysokości **2.635,20** złotych miesięcznie, co w 2012 roku złożyło się na sumę **34.771,00** złotych.

Łączna kwota wszystkich świadczeń pieniężnych w ramach rodzinnych form pieczy zastępczej w roku 2012 wynosiła **802.404,00** złotych.

IV. Instytucjonalna piecza zastępcza

Na terenie miasta Piekary Śląskie, tak jak w 2011 roku, całodobową opiekę i wychowanie zapewniała dzieciom jedna placówka opiekuńczo- wychowawcza, to jest **Dom Dziecka w Piekarach Śląskich**. Spośród ogólnej liczby **69 dzieci** umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej, 1/3, to jest **23 dzieci**, przebywało w **6 placówkach** poza terenem powiatu. W 2011 roku 64 dzieci pozostawało umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej, w tym 20 dzieci przebywało w 10 placówkach poza terenem powiatu. Oznacza to zmniejszenie liczby placówek, do których trafiały dzieci. Fakt ten wynikał między innymi ze zwiększenia liczby miejsc w placówce opiekuńczo- wychowawczej na terenie powiatu.

Liczba dzieci umieszczonych w roku kalendarzowym 2012 w instytucjonalnej pieczy zastępczej wyniosła **7**, co oznacza spadek w porównaniu z rokiem kalendarzowym 2011, kiedy to umieszczono 21 dzieci. Tylko 1 dziecko umieszczono w placówce opiekuńczo- wychowawczej poza terenem Piekar Śląskich. Pozostałe dzieci zostały umieszczone w Domu Dziecka w Piekarach Śląskich.

W 2012 roku utrzymanie dzieci w placówkach opiekuńczo- wychowawczych na terenie powiatu i poza terenem powiatu dało sumę w wysokości **3.347.613,00** złotych. W 2011 roku kwota ta wynosiła 2 628.477,66 złotych. Dostrzega się wzrost kosztów utrzymania dzieci w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej.

V. Osoby usamodzielniane opuszczające różne formy pieczy zastępczej

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą lub placówkę opiekuńczo- wychowawczą, zwanej dalej „**osobą usamodzielnianą**”, w przypadku gdy umieszczenie nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu przyznaje się pomoc na:

- 1) Kontynuowanie nauki;
- 2) Usamodzielnienie;
- 3) Zagospodarowanie

oraz udziela się pomocy w uzyskaniu:

- 1) Odpowiednich warunków mieszkaniowych;
- 2) Zatrudnienia.

Warunkiem przyznania pomocy na kontynuowanie nauki i na usamodzielnienie jest złożenie wniosku oraz posiadanie indywidualnego programu usamodzielnienia, opracowanego przez osobę usamodzielnianą wspólnie z opiekunem usamodzielnienia i zatwierdzonego przez Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich.

Ogólna liczba osób usamodzielnianych w roku 2012 wyniosła **73**, w tym 50 osób z rodzinnej pieczy zastępczej i 23 osoby z instytucjonalnej pieczy zastępczej. W porównaniu z rokiem 2011, kiedy osób usamodzielnianych było 59, w tym 43 z rodzinnej pieczy zastępczej i 16 z instytucjonalnej pieczy zastępczej, należy zwrócić uwagę na osiąganie pełnoletności przez kolejne roczniki dzieci umieszczonych wcześniej w systemie pieczy zastępczej. Tendencja wzrostowa wymusza konieczność zabezpieczenia większych środków na pomoc w formie finansowej. Wszystkie 73 osoby usamodzielniane posiadały indywidualny program usamodzielnienia. Tylko **3 osoby** usamodzielniane nie realizowały programu (1 z rodziny zastępczej, 2 z placówki opiekuńczo- wychowawczej). W 2012 roku **55 osób** usamodzielnianych kontynuowało naukę w szkole lub w uczelni, w tym 37 osób, które opuściły rodziny zastępcze i 18 osób z placówek opiekuńczo- wychowawczych. Nie kontynuowało nauki 5 osób usamodzielnianych z rodzin zastępczych i 2 osoby z placówek opiekuńczo- wychowawczych, co składało się na sumę **7 osób**. Indywidualny program usamodzielnienia zakończyło w 2012 roku **8 osób** usamodzielnianych (1 z rodziny zastępczej, 7 z placówek opiekuńczo- wychowawczych). Po raz pierwszy program opracowano wspólnie z **10 osobami** usamodzielnianymi, które ukończyły pełnoletność w 2012 roku.

Wysokość pomocy na kontynuowanie nauki wynosi 500,00 złotych miesięcznie i przysługuje w czasie trwania odpowiednio roku szkolnego lub roku akademickiego. W 2012 roku zrealizowano **387 świadczeń** na kontynuowanie nauki na łączną kwotę **188.822,00** złotych. Odnotowano wzrost powyższej liczby oraz kwoty świadczeń w związku ze wzrostem liczby osób usamodzielnianych kontynuujących naukę w porównaniu z rokiem 2011 oraz z powodu zmian, jakie wprowadziła Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 21.07.2011r. Nr 149 poz. 887 z późniejszymi zmianami), to jest przyznaniem prawa do pomocy na kontynuowanie nauki niezależnie od dochodu osoby usamodzielnianej.

Wysokość pomocy na usamodzielnienie wynosi:

- 1) 3 300,00 złotych dla osoby opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną, kiedy przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej 3 lat;
- 2) Dla osoby opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową lub placówkę opiekuńczo- wychowawczą: 6 600,00- jeśli przebywała w pieczy zastępczej powyżej 3 lat, 3 300,00- jeśli od 2 do 3 lat, 1 650,00- jeśli poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres jednego roku. W 2012 roku przyznano **6 świadczeń** dla 6 osób usamodzielnianych w łącznej kwocie **32.951,94** złotych.

Pomoc na zagospodarowanie jest wypłacana jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26. roku życia, w kwocie nie wyższej niż 4 500,00 złotych, a w przypadku osoby usamodzielnianej niepełnosprawnej w stopniu umiarkowanym lub znacznym w kwocie nie wyższej niż 4.941,00 złotych. W 2012 roku wypłacono **8 osobom** usamodzielnianym pomoc w łącznej wysokości **37.609,13** złotych.

Na rzecz osób usamodzielnianych prowadzono pracę socjalną, motywowano do aktywnego poszukiwania pracy oraz udzielano pomocy w opracowaniu indywidualnych programów usamodzielnienia.

VI. Odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 193 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 21.07.2011r. Nr 149 poz. 887 z późniejszymi zmianami) za pobyt dziecka w pieczy zastępczej rodzice ponoszą miesięczną opłatę, za którą odpowiadają solidarnie. Opłata ta jest ustalana w drodze decyzji w wysokości:

- 1) przyznanych rodzinie zastępczej świadczeń oraz dodatków na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej, rodzinie zastępczej niezawodowej, rodzinie zastępczej zawodowej lub rodzinnym domu dziecka;
- 2) średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo- terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym- w przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo- wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo- terapeutycznej oraz interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

Na wniosek lub z urzędu, uwzględniając Uchwałę Rady Miasta Piekary Śląskie nr XV/223/12 z dnia 23 lutego 2012 roku w sprawie określenia szczegółowych warunków umorzenia w całości lub w części, łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia opłaty za pobyt dziecka lub osoby, która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, Prezydent może umorzyć w całości lub w części łącznie z odsetkami, odroczyć termin płatności, rozłożyć na raty lub odstąpić od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

W 2012 roku ogólna liczba decyzji dotyczących odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej wyniosła **326** w porównaniu z 277 decyzjami wydanymi w 2011 roku, w tym:

- **173 decyzje** dotyczyły pobytu dzieci w rodzinach zastępczych (158 w 2011 roku);
- **98 decyzji** dotyczyło pobytu dzieci w Domu Dziecka w Piekarach Śląskich (69 w 2011 roku);
- **55 decyzji** dotyczyło pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo- wychowawczych poza terenem powiatu (50 w 2011 roku).

Na podstawie dokonanej analizy należy zauważyć, iż liczba decyzji w 2012 roku wzrosła w porównaniu z 2011 rokiem. Większa część wydanych decyzji, w przeciwieństwie do lat poprzednich, to decyzje ustalające opłatę za pobyt dziecka w pieczy zastępczej. Wynika to z faktu, że Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 21.07.2011r. Nr 149 poz. 887 z późniejszymi zmianami) nie przewiduje wywiadów środowiskowych, na podstawie których wydawano decyzje administracyjne w przedmiotowej sprawie. W chwili obecnej, aby skorzystać z ulgi w formie odstąpienia od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, należy złożyć stosowny wniosek. W związku z tym, iż znaczna część rodziców biologicznych nie złożyła wskazanego wniosku, a tym samym nie było możliwości rozeznania ich sytuacji socjalno- bytowej, ustalono im odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w pełnej wysokości. Natomiast rodzicom biologicznym, którzy złożyli wskazany wniosek i spełnili warunki zawarte w Uchwale Rady Miasta Piekary Śląskie nr XV/223/12 z dnia 23 lutego 2012 roku wydano decyzje odstępujące od ustalenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

VII. Inne działania realizowane przez Dział Opieki nad Dzieckiem i Rodziną

Dział Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich w 2012 roku podejmował liczne działania mające na celu:

- 1) Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego;
  - 2) Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej;
  - 3) Wspieranie funkcjonujących rodzin zastępczych na terenie miasta Piekary Śląskie;
  - 4) Pomoc i wsparcie osób usamodzielnianych z rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej.
1. Prowadzono kampanię społeczną pod nazwą „**Rodzina nie może być tylko ułotnym marzeniem**”, która promowała rodzicielstwo zastępcze w środowisku lokalnym i była stałym elementem działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich. W ramach kampanii zamieszczano informacje w mediach lokalnych (radio, prasa, telewizja). Rozprowadzano ulotki i plakaty. Zamieszczano informacje na stronie internetowej www.mopr.piekary.pl. Spośród funkcjonujących rodzin zastępczych 3 udzieliły wywiadu dla telewizji, wskazując pozytywne aspekty rodzicielstwa zastępczego i przyczyniając się do szerzenia idei ujętych w kampanii.
  2. W dniu 2 czerwca 2012 roku zorganizowano „**Piknik rodzinny z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego**”. W spotkaniu uczestniczyły rodziny zastępcze wraz z umieszczonymi w nich dziećmi oraz przedstawiciele środowiska lokalnego, wśród których znaleźli się także kandydaci na rodziców zastępczych. Piknik miał charakter sportowy, a duch rywalizacji udzielił się wszystkim uczestnikom.

3. Uzyskano dotację na dofinansowanie zadań wynikających z Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z dnia 21.07.2011r. Nr 149 poz. 887 z późniejszymi zmianami) w zakresie wynagrodzenia dla zawodowej rodziny zastępczej. Kwota wnioskowanej i przyznanej miastu Piekary Śląskie dotacji wyniosła 18 960,00 złotych.
4. W wyniku podejmowanych działań do Działu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną zgłosiło się 16 rodzin-kandydatów na rodziny zastępcze. Pracownicy socjalni przeprowadzili rozmowy wstępne oraz wywiady środowiskowe w miejscu zamieszkania kandydatów, weryfikując całokształt sytuacji pod kątem kryteriów pełnienia funkcji rodziny zastępczej. 7 kandydatów zakwalifikowano do udziału w **diagnozie psychologiczno- pedagogicznej**.
5. Pracownicy Działu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną zorganizowali i prowadzili **grupę wsparcia dla piekarskich rodzin zastępczych**. Spotkania odbywały się jeden raz w miesiącu w dwóch grupach czasowych, to jest o godzinie 10.00 i 16.30. Ich celem było wspieranie rodzin zastępczych w realizowaniu zadań wynikających z pełnionej funkcji, wymiana doświadczeń pomiędzy rodzicami zastępczymi, poszerzenie wiedzy i kompetencji rodzin zastępczych o charakterze wychowawczym oraz integrowanie środowiska.
6. Dnia 21 września 2012 roku odbyło się jesienne **grillowanie piekarskich rodzin zastępczych**, które we wcześniejszych miesiącach brały udział w spotkaniach grupy wsparcia. Oprócz poczęstunku, uczestnikom zapewniono gry i zabawy na świeżym powietrzu.

7. W związku z uzyskaną dotacją z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach „Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2012” w październiku 2012 roku zrealizowano **szkolenia dla piekarskich zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych** pod nazwą „Znaczenie przywiązania w rozwoju dziecka przebywającego w rodzinie zastępczej” oraz „Dziecko z FASD w rodzinie zastępczej”.
8. Szkolenia poprowadzili specjaliści z wieloletnim doświadczeniem w swoich dziedzinach. Ze szkoleń skorzystało 30 rodziców zastępczych, podnosząc swoje kompetencje i umiejętności.
9. Otrzymano dotację z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach „Resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2012” pod nazwą „**Koordinator rodzinnej pieczy zastępczej- druga edycja**”. Miasto Piekary Śląskie otrzymało wnioskowaną kwotę dotacji w wysokości 11.751,18 złotych.

10. Opracowano i wdrożono Program świadczeń wolontarystycznych skierowanych do rodzin zastępczych pod nazwą **Program Wolontariatu „Odczaruj naukę!”**. Celem głównym programu było poszerzenie zakresu usług oferowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich adekwatnie do potrzeb

diagnozowanych w ramach rodzinnej pieczy zastępczej oraz wykorzystanie potencjału ludzkiego mieszkańców miasta Piekary Śląskie w realizacji konstruktywnych form aktywizacji społecznej o charakterze wolontarystycznym. Nawiązano współpracę z Zespołem Szkół Gastronomiczno- Hotelarskich w Bytomiu. W okresie od września 2012 roku do grudnia 2012 roku w ramach programu pozyskano 12 kandydatów na wolontariusza, spośród których zakwalifikowano 8 osób. 1 wolontariuszka wycofała się z przyczyn leżących po jej stronie. **7 dzieci** umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej korzystało z pomocy w nauce szkolnej, w odrabianiu zadań domowych i/lub nauce języków obcych. Koordynator programu wziął udział w obchodach Międzynarodowego Dnia Wolontariatu 5 grudnia.

11. W grudniu 2012 roku zorganizowano **spotkanie mikołajkowe**, w czasie którego dzieci przebywające w rodzinach zastępczych otrzymały świąteczne upominki. Przygotowano i przeprowadzono zabawy o charakterze integracyjnym. W spotkaniu wzięły udział rodziny zastępcze wraz z 35 dziećmi.

12. Miasto Piekary Śląskie otrzymało dotację z budżetu państwa na **dofinansowanie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego** wynikających z Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 21.07.2011r. Nr 149 poz. 887 z późniejszymi zmianami). Uzyskano dotację w wysokości 28 290,00 złotych.
13. Dział Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w minionym 2012 roku nadzorował mieszkanie chronione przy ulicy Marii Skłodowskiej- Curie 101/2/28 w Piekarach Śląskich. W 2012 roku pod wskazanym adresem przebywały 4 osoby usamodzielniane, które opuściły pieczę zastępczą, w tym 2 osoby z rodzin zastępczych i 2 osoby z placówek opiekuńczo- wychowawczych. Wydano 4 decyzje przyznające pobyt w mieszkaniu chronionym. Pobyt w mieszkaniu chronionym miał na celu zapewnienie warunków mieszkaniowych osobom opuszczającym różne formy pieczy zastępczej do czasu uzyskania przez nie mieszkania docelowego oraz przygotowanie do samodzielnego, dorosłego życia. Osoby usamodzielniane wypełniły formularz „Wniosku o zawarcie umowy najmu lokalu mieszkalnego”, składając go w Urzędzie Miasta Piekary Śląskie. Nadal oczekują na przyznanie lokalu socjalnego lub lokalu docelowego.

2. Punkt Interwencji Kryzysowej

Punkt Interwencji Kryzysowej (PIK) prowadzi szeroko rozumianą pracę socjalną, w szczególności poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin dotkniętych różnymi rodzajami kryzysów: problemami przemocy, zaburzonych relacji w rodzinie, uzależnień, współuzależnień i innych.

Ponadto pracownicy Punktu Interwencji Kryzysowej uczestniczą w pracach zespołu ds. pomocy dziecku i rodzinie, grupach roboczych w ramach procedury „Niebieskie Karty” oraz w pracach zespołów specjalistów powoływanych dla poszczególnych przypadków. Z klientami pracują metodami: indywidualną i grupową.

Szczegółowy zakres działań realizowanych w Punkcie Interwencji Kryzysowej:

- poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, socjalne, rodzinne, prawne – prawo rodzinne i opiekuńcze),
- wspieranie indywidualne i grupowe ofiar przemocy oraz osób uzależnionych i współuzależnionych,
- obsługa organizacyjno – techniczna Zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Piekarach Śląskich oraz grup roboczych powoływanych w ramach Zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Piekarach Śląskich do realizacji procedury „Niebieskie Karty”,
- udział w pracach grup roboczych powoływanych w ramach Zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Piekarach Śląskich do realizacji procedury „Niebieskie Karty”,
- prowadzenie grupy wsparcia dla ofiar przemocy,
- realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie,
- współpraca z instytucjami i organizacjami, działającymi w obszarze pomocy rodzinie,
- pomoc osobom i rodzinom w sprawach urzędowych i sądowych (pomoc w pisaniu pozwów, pośrednictwo w kontaktach z prawnikiem, działania edukacyjne na temat zachowań w sądzie, zachowań w sytuacjach przemocy, współuzależnień i innych),
- rozmowy terapeutyczne w sytuacjach kryzysowych,
- elementy terapii rodzin (mediacje w sytuacjach konfliktowych),
- realizacja programu „Mój Dom” dla rodziców z trudnościami w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- realizacja programu „Dobrze wiedzieć” dla osób, których bliscy nadużywają alkoholu, narkotyków, leków, gier hazardowych,
- opracowanie i realizacja programów dla dzieci i młodzieży w szkołach: program „LUZ – lekcja udanej zmiany” w MSP nr 9 oraz „Program Twórczego Rozwoju – Pomysłoteka” i program „Kalejdoskop” - w Zespole Szkolno - Przedszkolnym nr 1,
- opracowanie i realizacja programów dla dzieci i młodzieży w świetlicach środowiskowych: program „Poszukiwania” w Świetlicy Środowiskowej nr 2 oraz program „Świetlicowa pracownia pomysłów” w Świetlicy Środowiskowej nr 1.

Działania Punktu Interwencji Kryzysowej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Od czerwca 2011r., tj. od powołania przez Prezydenta Miasta Zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Piekarach Śląskich, pracownicy PIK zajmują się **obsługą organizacyjno – techniczną Zespołu**. Od października 2011r., tj. od wejścia w życie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245), i podjęcia przez Zespół interdyscyplinarny stosownej uchwały (19.10.2011r.) zajmują się również **obsługą organizacyjno – techniczną grup roboczych powoływanych w ramach Zespołu do realizacji procedury „Niebieskie Karty” oraz bezpośrednią pracą w grupach roboczych**.

Do zadań grup roboczych należy, w szczególności:

1. opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach, w rodzinach, w których występuje przemoc,
2. monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy,
3. dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy i dokumentowanie tych działań.

W skład grupy roboczej wchodzi przedstawiciele:

1. jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, w tym MOPR,
2. Komendy Miejskiej Policji,
3. Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
4. oświaty,
5. ochrony zdrowia.

W skład grup roboczych mogą wchodzić również kuratorzy sądowi, a także przedstawiciele innych podmiotów, specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Pracą każdej grupy roboczej kieruje koordynator grupy. W 2012 roku, zgodnie z uchwałą Zespołu interdyscyplinarnego, koordynatorem każdej grupy roboczej był pracownik socjalny Działu Pomocy Środowiskowej MOPR, w którego rejonie przebywała rodzina, dotknięta przemocą. 14.11.2012r. Zespół interdyscyplinarny podjął uchwałę, zgodnie z którą od stycznia 2013 r., koordynatorami grup roboczych są pracownicy Punktu Interwencji Kryzysowej. Zmiana została podyktowana usprawnieniem koordynacji pracy grup roboczych i obiegu dokumentów (koordynatorzy grup roboczych – Przewodnicząca Zespołu), polepszeniem komunikacji i większą jasnością dla przedstawicieli innych podmiotów, pracujących w grupach roboczych. Powyższa zmiana była możliwa po roku doświadczeń i działania w nowych warunkach prawnych, gdy okazało się, że obsługa liczby wszczętych procedur „Niebieskich Kart” odpowiada możliwościom kadrowym i organizacyjnym Punktu Interwencji Kryzysowej.

W 2012 roku do Zespołu interdyscyplinarnego wpłynęło 80 „Niebieskich Kart”, które dotyczyły 79 rodzin (w jednej rodzinie zostały spisane 2 „Niebieskie Karty” – przez Komendę Miejską Policji oraz Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej).

Podmioty, które wszczęły procedurę „Niebieskie Karty” w 2012 roku to:

Komenda Miejska Policji w Piekarach Śląskich	- 42
Komenda Miejska Policji w Bytomiu	- 2
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	- 23
Woj. Szpital Chirurgii Urazowej	- 8
Wojewódzki Szpital nr 4 w Bytomiu	- 1
Miejskie Gimnazjum nr 4	- 2
Miejskie Gimnazjum nr 1	- 1
Miejska Szkoła Podstawowa nr 9	- 1

4 procedury dotyczyły dzielnicy Kozłowa Góra, 26 – dzielnicy Os. Wieczorka, os. Wschód i okolic, 25 procedur – dzielnicy Piekary Śląskie i Szarlej, 9 – dzielnicy Brzozowice – Kamień, 10 – Brzezin Śląskich, 5 – Dąbrówki Wielkiej.

W każdym z powyższych przypadków powołano grupę roboczą.

Łącznie w 2012 roku, w ramach procedury „Niebieskie Karty” funkcjonowało 95 grup roboczych, w tym 79 grup powołanych dla przypadków z 2012 roku i 16 grup, powołanych w roku 2011, a kontynuujących pracę w 2012 roku.

W 2012 roku grupy robocze zadecydowały o zamknięciu procedury „Niebieskie Karty” w 30 przypadkach. W 6 przypadkach podjęły decyzje o zawiadomieniu Prokuratury Rejonowej o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przemocy w rodzinie.

Pracownicy Punktu Interwencji Kryzysowej realizują również **pracę grupową z osobami doświadczającymi przemocy.**

Grupa ma charakter otwarty, więc w różnych okresach czasu jej liczebność bywa różna. W roku 2012 w spotkaniach grupy uczestniczyło 11 kobiet (w 2011 – 8 kobiet).

Spotkania grupy odbywały się jeden raz w tygodniu. Każde spotkanie składało się z dwóch części – edukacyjnej i tzw. wspierającej. W części edukacyjnej omawiany był zaplanowany temat dotyczący specyfiki zjawiska przemocy w rodzinie (np. rodzaje przemocy, mity i stereotypy o przemocy, zachowania sprawców, ofiar i świadków przemocy, cykl przemocy, błędne koło przemocy, zachowania sprawców przemocy podczas interwencji policji, prawa osób doświadczających przemocy, możliwości uzyskania pomocy i wsparcia, zadania instytucji pomagających, zagadnienia prawne dotyczące zjawiska przemocy, procedura tzw. „Niebieskiej Karty”, itp.). W części drugiej spotkania omawiane były bieżące sytuacje uczestniczek grupy oraz pożądane i możliwe sposoby radzenia sobie w tych sytuacjach. Ta część spotkania charakteryzowała się dużą aktywnością uczestniczek.

W zakresie działań Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie na rzecz rodzin, w których występuje przemoc znajduje się również oferta pomocy dla osób stosujących przemoc: **program edukacyjno – korekcyjny dla sprawców przemocy w rodzinie.**

Na realizację tego programu w 2012 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, pozyskano specjalne dodatkowe środki z budżetu państwa, zagwarantowane w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W 2012 roku program realizowany był zarówno w warunkach wolnościowych, jaki w warunkach ograniczenia wolności (Zakład Karny w Wojkowicach). Łącznie w programie korekcyjno - edukacyjnym uczestniczyły 34 osoby, w tym 21 osób w warunkach ograniczenia wolności i 13 osób w warunkach wolnościowych (dla porównania łącznie w programie brało udział: w 2007 roku – 15 osób, w 2008 – 20, w 2009 – 20, w 2010 – 20, w 2011 - 28).

W trakcie programu realizowana była indywidualna praca z uczestnikami oraz praca w grupie. W czasie cotygodniowych spotkań prowadzono edukację w zakresie specyfiki zjawiska przemocy oraz nabywania umiejętności uzyskiwania kontroli nad własnym życiem, konstruktywnego sposobu (w miejsce agresywnego) rozwiązywania problemów, nazywania swoich emocji i ograniczania zachowań agresywnych. Ponadto dostarczano uczestnikom programu wiedzy na temat możliwości pomocy sytuacjach nie radzenia sobie z zachowaniami przemocowymi oraz uświadamiano skutki prawne i moralne zachowań agresywnych.

Inne działania realizowane w Punkcie Interwencji Kryzysowej

W ramach pracy **zespołu ds. pomocy dziecku i rodzinie** do Punktu Interwencji Kryzysowej trafiają zgłoszenia środowisk, w których szczególnie zaniechanie są dzieci. W tym zakresie pracownicy PIK, wspólnie z pracownikami socjalnymi podejmują współpracę z innymi instytucjami w celu poprawy sytuacji w zgłaszanych środowiskach (uzgadniając diagnozę, opracowując plan pomocy, dzieląc się zadaniami), a jeśli efekty nie są zadowalające kierowane są odpowiednie wnioski do Sądu Rejonowego.

W szczególnie trudnych przypadkach zwoływane są zespoły specjalistów.

W skład zespołu specjalistów wchodzi, w szczególności, pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie

– pracownik socjalny (z terenu, z którego omawiany jest przypadek), pracownik Punktu Interwencji Kryzysowej, pracownik Działu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną, kierownik Działu Pomocy Środowiskowej oraz przedstawiciele innych instytucji – kuratorzy sądowi, dzielnicowi i funkcjonariusze Wydziału ds. Nieletnich z Komendy Miejskiej Policji, pedagodzy szkolni i wychowawcy klas oraz przedstawiciele Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej.

Skład danego zespołu zależy od tego kto jest, lub kto może być, zaangażowany w proces diagnozowania rodziny i planowania pomocy dla rodziny, której przypadek jest omawiany.

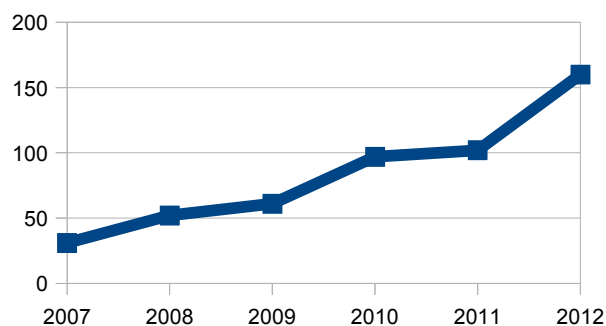
W 2012r. pracownicy Punktu Interwencji Kryzysowej podejmowali działania w **52** rodzinach, w których występowały problemy opiekuńczo-wychowawcze. Większość działań odbyło się na wniosek szkół - 32 rodziny, w tym 12 rodzin skierowanych przez MSP 9 oraz 12 rodzin przez MSP 11 (z pozostałych szkół pojedyncze zgłoszenia).

W 12 przypadkach osoby same zgłosiły się do PIK z uwagi na problemy opiekuńczo-wychowawcze, w innych - informacje o trudnościach w rodzinie zostały przekazane przez pracowników socjalnych, kuratorów lub innych członków rodziny.

Uwzględniając podział na dzielnice miasta, można zauważyć, iż najwięcej zgłoszeń wpłynęło z rejonu Osiedla Wieczorka (23 rodziny) oraz z dzielnicy Piekary-Szarlej (20 rodzin), 6 zgłoszeń z Brzezin Śląskich oraz 3 z dzielnicy Brzozowice-Kamień.

Punkt Interwencji Kryzysowej prowadzi również **przypadki indywidualne** osób i rodzin, zgłaszane przez samych zainteresowanych lub pracowników socjalnych.

W roku 2012 odnotowano **160** przypadków indywidualnych (w 2007 – 31, 2008 – 52, 2009 – 61, 2010 – 97, 2011 - 102). Od kilku lat widoczna jest tendencja wzrostowa w tym zakresie, co przedstawia poniższy wykres:

Przypadki indywidualne dotyczą różnych problemów rodzinnych – związanych z wychowywaniem dzieci, konfliktów małżeńskich, uzależnień, zaburzeń psychicznych, zadłużeń i innych. W 2012 roku najwięcej przypadków (117) wymagało poradnictwa prawnego.

Inne działania pracowników PIK w zakresie pomocy dziecku i rodzinie:

- o realizacja programu pomocy rodzinom z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi pod nazwą „Mój Dom”
- o realizacja programu dla osób współuzależnionych pod nazwą „Dobrze wiedzieć”
- o realizacja programów dla dzieci i młodzieży w wybranych szkołach: - „LUZ – lekcja udanej zmiany”, „Program Twórczego Rozwoju – Pomysłoteka” oraz program Kalejdoskop”
- o realizacja programów dla dzieci i młodzieży w świetlicach środowiskowych: program „Poszukiwania” w Świetlicy Środowiskowej nr 2 oraz program „Świetlicowa pracownia pomysłów” w Świetlicy Środowiskowej nr 1.
- o organizowanie zbiórki odzieży używanej i przekazywanie jej potrzebującym rodzinom.

W 2012 roku **programem „Mój Dom” objęte były 4 rodziny** (liczba osób w tych rodzinach: 16). W jego trakcie realizowano warsztaty: kulinarny, budżetowy, rozwoju dziecka i jego potrzeb, opiekuńczo – wychowawczy oraz rozwiązywania trudnych sytuacji.

W ramach działalności Punktu Interwencji Kryzysowej w roku 2012 realizowany był **Program „Dobrze wiedzieć”**. Jest to program adresowany do osób, których bliskie osoby nadużywają substancji psychoaktywnych lub gier hazardowych. Zajęcia miały charakter spotkań indywidualnych. Tematyka spotkań realizowana była zgodnie z programem i obejmowała trzy zakresy tematyczne: podstawowe informacje o uzależnieniu, charakterystyka zmian zachodzących na skutek życia w bliskiej relacji z osobą uzależnioną, sposoby konstruktywnego radzenia sobie i korzystania z różnych form pomocy. W 2012 roku programem „Dobrze Wiedzieć” objętych zostało 6 osób.

1. W 2012 roku pracownicy Punktu Interwencji Kryzysowej opracowali i realizowali następujące programy dla dzieci i młodzieży w szkołach i świetlicach środowiskowych: w pierwszej połowie 2012 r. w Miejskiej Szkole Podstawowej nr 9 realizowany był program **„Lekcja udanej zmiany – LUZ”**. W czasie spotkań z uczniami poruszane były tematy związane z rozwojem psychoseksualnym i zmianami w różnych sferach życia, jakich doświadczają dzieci w wieku lat 13. W zajęciach udział brali uczniowie jednej klasy szóstej

(24 osoby), wskazanej przez pedagoga szkolnego. Aby zbudować potrzebny klimat bezpieczeństwa i zaufania, zajęcia odbywały się w małych grupach (podział klasy na 3 grupy). W czasie zajęć położono nacisk na to, aby dzieci odczuły, że ich zdanie i uczucia są ważne, oraz na to aby w sytuacjach trudnych szukali pomocy w rozmowie z zaufaną osobą dorosłą.

2. w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1 realizowano dwa programy dla uczniów tej szkoły. W pierwszej połowie roku prowadzony był „**Program Twórczego Rozwoju - Pomysłoteka**” (prowadzony przez cały rok szkolny 2011/2012), którego celem było budowanie twórczej postawy uczniów w rozwiązywaniu różnorodnych problemów. W zajęciach uczestniczyło dziesięcioro dzieci. Następny realizowany program - „**Kalejdoskop**” - stanowił swoistą kontynuację poprzednich programów. Programem objęci zostali uczniowie klasy szóstej (rok szkolny 2012/2013). W czasie zajęć uwaga prowadzących skupiona była na przygotowaniu uczniów do zmiany szkoły, prowadzeniu z uczniami rozmów i warsztatów dotyczących emocji, zasobów uczniów oraz relacji w grupie rówieśniczej. W programie „Kalejdoskop” wzięło udział 7 osób, zajęcia będą kontynuowane do końca roku szkolnego. Nabór do programu był oparty na dobrowolności. O jego sukcesie może świadczyć fakt, że większość uczniów uczestniczących w obecnych zajęciach, wcześniej brało udział w Treningu Zastępowania Agresji, a kolejny Program jest odpowiedzią na ich potrzeby i oczekiwania.
3. w świetlicach środowiskowych, znajdujących się w strukturze MOPR, realizowane były programy socjoterapeutyczne, we współpracy z wychowawcami świetlic. Od stycznia do czerwca 2012r. realizowany był **program „Poszukiwania”** w Świetlicy Środowiskowej nr 2 (10 uczestników), natomiast od października do grudnia 2012r. **program „Świetlicowa pracownia pomysłów”** w Świetlicy Środowiskowej nr 1 (8 uczestników). Z uwagi na charakterystykę odbiorców, programy te nastawione były na poprawę ich społecznego i emocjonalnego funkcjonowania. W trakcie zajęć uczestnicy uczyli się radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych z rówieśnikami i dorosłymi, a także poznawali konstruktywne metody spędzania czasu wolnego. W trakcie prowadzenia zajęć dostrzeżono duże zaangażowanie dzieci oraz konieczność kontynuacji programu.

W ramach Punktu Interwencji Kryzysowej udziela się **pomocy psychologicznej** - zarówno w siedzibie Punktu, jak również, w szczególnych przypadkach, w miejscu zamieszkania osób korzystających z pomocy. Poniższa tabela przedstawia dane liczbowe dotyczące pomocy psychologicznej.

Konsultacje psychologiczne klientów Punktu Interwencji Kryzysowej w 2012 roku

Kategorie problemowe	Liczba osób	Liczba konsultacji
Kryzysowa sytuacja (trudności wynikające z nagłej zmiany sytuacji życiowej)	86	370
Uzależnienie / współuzależnienie	59	192
Problemy wychowawcze	52	240
Przemoc	29	124
Inne	64	122
Ogółem	290	1048

Wysoka liczba - 290 osób - korzystających z pomocy psychologicznej utrzymuje się od kilku lat (np. w 2011 roku – 284). Natomiast zdecydowanie zwiększyła się, w porównaniu z rokiem ubiegłym, liczba konsultacji psychologicznych przypadających na jedną osobę (w roku 2011 – 2,87, w roku 2012 – 3,6).Największa różnica widoczna jest w konsultacjach psychologicznych prowadzonych w zakresie problemów wychowawczych (4,6 konsultacji na 1 osobę) i przemocy w rodzinie (4,3 konsultacje na 1 osobę).

Psycholodzy PIK często podejmują pracę z rodziną w jej naturalnym, codziennym środowisku, z zachowaniem systemu rodzinnego. W 2012 roku, spośród 1048 konsultacji psychologicznych, 181 zostało przeprowadzonych w środowisku zamieszkania. Blisko połowa z nich dotyczyła problemów wychowawczych. W tych przypadkach liczba konsultacji na 1 osobę wynosiła 6 (w 2011 roku – 1,7).

Te dane świadczą o tym, że klienci coraz dłużej utrzymują kontakt z psychologami, są nastawieni na współpracę i wprowadzanie zmian w swoim życiu (poznanie przyczyn kryzysu i pracę nad zmianami, a nie tylko doraźne omówienie trudnej sytuacji). Świadczy to również o tym, że udzielana pomoc jest profesjonalna i efektywna.

Uwagi końcowe:

W 2012 roku pracownicy PIK:

- Opracowali i realizowali dwa kolejne programy dla dzieci i młodzieży: program - „**Kalejdoskop**”, realizowany w Zespole Szkolno – Przedszkolnym nr 1, jako kontynuacja wcześniej realizowanych w tej placówce

programów oraz program „Świetlicowa pracownia pomysłów”, realizowany w Świetlicy Środowiskowej nr 1.

- W pierwszej połowie 2012 roku kontynuowali programy dla dzieci i młodzieży: „LUZ – Lekcja Udanej Zmiany” w MSP nr 9, „Program Twórczego Rozwoju - Pomysłoteka” w ZSP nr 1, program „Poszukiwania” w Świetlicy Środowiskowej nr 2.

- Opracowali tematykę zajęć dla uczniów klas od I do VI w MSP nr 11 oraz MSP nr 12 w ramach II Ogólnopolskiego Konkursu dla szkół pod nawą „Bezpieczna Szkoła – Bezpieczny Uczeń”. Zajęcia są realizowane od stycznia br. Podczas zajęć poruszane są tematy związane z wykluczeniem społecznym, jak: bieda, choroba, sieroctwo oraz to, w jaki sposób można skutecznie pomóc i gdzie szukać pomocy w trudnych sytuacjach życiowych. Forma i treść zajęć jest dopasowana do wieku uczniów.

Programy, o których mowa w pkt. 1-3:

- 1. przyczyniają się do budowy pozytywnego wizerunku Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie**
- 2. tworzą klimat dobrej współpracy pomiędzy MOPR a placówkami oświatowymi**
- 3. wpływają na rozwój umiejętności społecznych oraz wzmacniają poczucie własnej wartości u młodych mieszkańców Piekar Śląskich**
- 4. promują lokalną sieć wsparcia oraz system pomocy dla osób w trudnej sytuacji życiowej.**

- Realizowali w dalszym ciągu program „Mój Dom” dla rodziców z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi w formule zbliżonej do asysty rodzinnej (zajęcia realizowane w miejscu zamieszkania uczestników programu, wybrane zajęcia – w siedzibie PIK).

- Zaktualizowali lokalny poradnik dla osób doświadczających przemocy „Wiem Gdzie”.

- Pracowali nad aktualizacją „Lokalnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w Piekarach Śląskich”.

- Opracowali wniosek konkursowy w ramach Programu Ochronowego „Wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w tworzeniu systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie” na projekt pod nazwą „JA TEŻ TU JESTEM – wsparcie dziecka zagrożonego przemocą”.

- Opracowali wniosek konkursowy do I Edycji Konkursu DOBRY KLIMAT DLA RODZINY o nagrodę Pary Prezydenckiej.

- Opracowali pilotażowy program dla młodych kobiet, będących po raz pierwszy w ciąży pod nazwą: „BĘDĘ MAMĄ! Program ochrony zagrożonego dzieciństwa”. Program przewidziany jest do realizacji w bieżącym roku.

- Współpracowali z Działem Pomocy Środowiskowej przy opracowaniu i realizacji programu psycho – edukacyjnego dla osób ze schizofrenią pod nazwą „Nie jesteś sam”.

Ponadto:

- Od 2013 roku pracownicy PIK koordynują pracę grup roboczych, powoływanych w ramach Zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Piekarach Śląskich, dla realizacji procedury „Niebieskie Karty”.

- Od stycznia 2013 roku w PIK wprowadzono specjalistyczne poradnictwo prawne dla klientów - dyżury prawnika jeden raz w tygodniu,

3. Rehabilitacja Społeczna Osób Niepełnosprawnych

Zespół Pomocy Osobom Niepełnosprawnym realizuje zadanie z zakresu rehabilitacji społecznej ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w niżej wymienionym zakresie:

- dofinansowanie kosztów uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusie rehabilitacyjnym,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny oraz przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych (wnioski składane przez organizacje pozarządowe),
- dofinansowanie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej (zgodnie z umową nr 1/WTZ/06).

W 2012r. w zakresie rehabilitacji społecznej zrealizowano następujące zadania:

1. dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny oraz przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
2. dofinansowanie kosztów uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusie rehabilitacyjnym,
3. dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych,
4. dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
5. dofinansowanie działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej (zgodnie z umową nr 1/WTZ/06)

w zakresie rehabilitacji zawodowej zrealizowano niżej wymienione zadania:

6. finansowanie wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji,
7. zwrot kosztów poniesionych przez pracodawcę w związku z przystosowaniem tworzonych lub istniejących stanowisk pracy, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności osób na nich zatrudnionych oraz z rozpoznaniem przez służby medyczne tych potrzeb.

Ogólne kryteria dofinansowywania zadań z zakresu rehabilitacji społecznej

Dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym

Turnus rehabilitacyjny oznacza zorganizowaną formę aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników.

O dofinansowanie do turnusu rehabilitacyjnego mogą ubiegać się osoby posiadające aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności oraz jeżeli ich przeciętny miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych, podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie przekracza kwoty:

- 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym,
- 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej.

W przypadku przekroczenia powyższych kwot, kwotę dofinansowania pomniejsza się o kwotę, o którą dochód ten został przekroczony.

Osobie niepełnosprawnej o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności albo równoważnym oraz osobie niepełnosprawnej w wieku do 16 lat może być przyznane dofinansowanie pobytu na turnusie rehabilitacyjnym jej opiekuna, pod warunkiem, że:

- 1) w części wniosku wypełnianej przez lekarza, uzasadni on konieczność pobytu opiekuna;
- 2) opiekun:
  - a) nie będzie pełnił funkcji członka kadry na tym turnusie,
  - b) nie jest osobą niepełnosprawną wymagającą opieki innej osoby,
  - c) ukończył 18 lat lub
  - d) ukończył 16 lat i jest wspólnie zamieszkującym członkiem rodziny osoby niepełnosprawnej.

Wysokość dofinansowania wynosi:

- 27% przeciętnego wynagrodzenia dla osoby niepełnosprawnej ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz dla osoby niepełnosprawnej w wieku do 16 roku życia jak również w wieku 16 - 24 lat uczącej się i niepracującej, bez względu na stopień niepełnosprawności,
- 25% przeciętnego wynagrodzenia dla osoby niepełnosprawnej z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
- 23% przeciętnego wynagrodzenia dla osoby niepełnosprawnej z lekkim stopniem niepełnosprawności,
- 18% przeciętnego wynagrodzenia dla opiekuna osoby niepełnosprawnej,
- 18% przeciętnego wynagrodzenia dla osoby niepełnosprawnej zatrudnionej w zakładzie pracy chronionej, niezależnie od posiadanego stopnia niepełnosprawności.

Przeciętne wynagrodzenie ogłaszane jest kwartalnie przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” i oznacza przeciętne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale.

W przypadku uzyskania dofinansowania wnioskodawca przekazuje do MOPR informację o wyborze turnusu ze wskazaniem ośrodka i organizatora turnusu. Wybrany ośrodek jak i organizator musi posiadać odpowiednio wpis do rejestru ośrodków i organizatorów. Jak również ośrodek, w którym będzie odbywał się turnus jak i organizator musi być uprawniony do przyjmowania osób niepełnosprawnych zgodnie z określonymi w orzeczeniu lub we wniosku lekarskim dysfunkcjami lub schorzeniami.

Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Przedmioty ortopedyczne to przyrządy niezbędne osobie niepełnosprawnej w przypadku trwałej niepełnosprawności, w okresie choroby lub usprawnienia leczniczego (są nimi np.: protezy, kule, wózki i inne)

Środki pomocnicze to takie środki, które ułatwiają w znacznym stopniu, bądź umożliwiają funkcjonowanie osoby niepełnosprawnej w środowisku społecznym (są nimi np.: pomoce optyczne dla niedowidzących, aparaty słuchowe, cewniki i pieluchomajtki, itp.)

O dofinansowanie ze środków PFRON zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i sprzęt pomocniczy mogą ubiegać się osoby posiadające aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności oraz jeżeli ich przeciętny miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych, podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie przekracza kwoty:

- 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym,
- 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osoby samotnej.

W przypadku ubiegania się o dofinansowanie do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze do wniosku należy dołączyć: kserokopię aktualnego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności oraz w przypadku gdy wnioskodawca dokona zakupu danego sprzętu

- fakturę określającą kwotę opłaconą w ramach ubezpieczenia zdrowotnego oraz kwotę udziału własnego, jak również kopię zrealizowanego zlecenia na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze potwierdzoną za zgodność przez świadczeniodawcę realizującego zlecenie.

W przypadku gdy wnioskodawca nie dysponuje określonymi środkami finansowymi ma możliwość przedłożyć ofertę określającą cenę nabycia z wyodrębnioną kwotą opłaconą w ramach ubezpieczenia zdrowotnego oraz kwotą udziału

własnego oraz kopię zlecenia na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. W tej sytuacji wnioskodawca dokonuje zakupu sprzętu po uzyskaniu dofinansowania z PFRON.

W przypadku zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności oraz jeżeli zachodzi potrzeba przeprowadzenia rehabilitacji w warunkach domowych przy użyciu tego sprzętu.

Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych

Barier architektoniczne to wszelkie utrudnienie występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym.

Barier techniczne to przeszkody wynikające z braku zastosowania lub niedostosowania, odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności, przedmiotów lub urządzeń. Likwidacja tej bariery powinna powodować sprawniejsze działanie osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie i umożliwić wydajniejsze jej funkcjonowanie.

Barier w komunikowaniu się to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się lub przekazywanie informacji.

O dofinansowanie ze środków PFRON, jeżeli ich realizacja umożliwi lub w znacznym stopniu ułatwi osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem mogą ubiegać się:

- na likwidację barier architektonicznych osoby niepełnosprawne posiadające aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, które mają trudności w poruszaniu się, jeżeli są właścicielami nieruchomości lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości albo posiadają zgodę właściciela lokalu lub budynku mieszkalnego, w którym stale zamieszkują,
- na likwidację barier w komunikowaniu się i technicznych osoby niepełnosprawne posiadające aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności.

Więc dofinansowanie może dotyczyć:

- w przypadku barier technicznych takich sprzętów jak:
  - podnośnik wannowy, transportowo – kąpielowy,
  - łóżko rehabilitacyjne,
  - krzesło toaletowe,
- w przypadku barier w komunikowaniu się takich sprzętów jak:
  - sprzęt komputerowy,
  - radiomagnetofon
  - telefon komórkowy lub bezprzewodowy z oprzyrządowaniem,
  - maszyna do pisania językiem Breill,a.

Natomiast osoba niepełnosprawna , która ma problemy w poruszaniu się może wystąpić o likwidację barier architektonicznych, czyli dostosowanie mieszkania w tym łazienki do potrzeb osób niepełnosprawnych, czy budowę podjazdu.

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

O dofinansowanie ze środków PFRON organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych mogą ubiegać się osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej jeżeli:

1. prowadzą działalność na rzecz osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej 2 lat przed dniem złożenia wniosku,
2. udokumentują zapewnienie odpowiednich do potrzeb osób niepełnosprawnych warunków technicznych i lokalowych do realizacji zadania,
3. udokumentują posiadanie środków własnych lub pozyskanych z innych źródeł na sfinansowanie przedsięwzięcia w wysokości nieobjętej dofinansowaniem ze środków PFRON.

Pilotażowy program „Aktywny samorząd”

Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

Formy wsparcia opisane w programie adresowane są do uprawnionych osób fizycznych. Dotyczą likwidacji barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób niepełnosprawnych. Program obejmuje następujące obszary wsparcia:

1. obszar A – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
2. obszar B1 – pomoc w zakupie specjalistycznego sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem,
3. obszar B2 – pomoc w zakupie urządzeń lektorskich,
4. obszar B3 – pomoc w zakupie urządzeń brajlowskich,
5. obszar B4 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu komputerowego i oprogramowania lub urządzeń lektorskich albo brajlowskich,
6. obszar C – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
7. obszar D – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,

8. obszar E – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B,
9. obszar F – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.

PILOTAŻOWY PROGRAM „AKTYWNY SAMORZĄD”

W 2012r. w ramach powyższego zadania złożono 2 wnioski na: specjalistyczny sprzęt komputerowy, urządzenie brajlowskie, wózek inwalidzki o napędzie elektrycznym, które zostały dofinansowane na łączną kwotę 27.913,00 zł.

BARIERY W KOMUNIKOWANIU SIĘ, TECHNICZNE I ARCHITEKTONICZNE 2012r.

W 2012r. w ramach powyższego zadania dofinansowano 39 wniosków na kwotę 50.580,00 zł. W tym dla dzieci dofinansowano 6 wniosków na kwotę 4.800,00 zł, a dla dorosłych 33 wnioski na kwotę 45.780,00 zł (21 osób ze stopniem znacznym i 12 osób ze stopniem umiarkowanym).

W 2011r. w ramach ww. zadania dofinansowano 32 wnioski (dorośli - 26 wniosków oraz dzieci – 6 wniosków), natomiast w roku 2012 dofinansowano 39 wniosków (dorośli - 33 wnioski oraz dzieci – 6 wniosków).

W 2011r. na likwidację barier architektonicznych zostało złożonych 34 wnioski, z czego dofinansowano 6 wniosków. W 2012r. zostało złożonych 8 wniosków, z czego dofinansowano 4 wnioski (na kwotę 19.223,00 zł), rezygnacje – 3 wnioski, zgon – 1 wniosek.

W ramach zadania dofinansowanie do likwidacji barier technicznych w 2011r. zostało złożonych 13 wniosków, z czego dofinansowano 8 wniosków. Natomiast w 2012r. zostało złożonych 9 wniosków, z czego dofinansowano 7 wniosków (na kwotę 10.128,00 zł), odmowa – 1 wniosek, rezygnacja – 1 wniosek.

W ramach zadania dofinansowanie do likwidacji barier w komunikowaniu się w 2011r. zostało złożonych 81 wniosków, z czego dofinansowano 18 wniosków. Natomiast w 2012r. zostało złożonych 45 wniosków, z czego dofinansowano 28 wniosków (na kwotę 21.229,00 zł), odmowy - 7 wniosków, rezygnacje - 7 wniosków, rozwiązanie umowy – 3 wnioski.

W 2012r. w powyższym zadaniu dofinansowano w 100% wnioski spełniające wymogi formalne.

ZAOPATRZENIE W SPRZĘT REHABILITACYJNY, PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE I ŚRODKI POMOCNICZE

W 2012r. w ramach powyższego zadania dofinansowano 164 wnioski na kwotę 113.070,00 zł. W tym dla dzieci dofinansowano 18 wniosków na kwotę 40.415,00 zł, a dla dorosłych 146 wnioski na kwotę 72.655,00 zł (107 osoby ze stopniem znacznym, 12 osób ze stopniem umiarkowanym, 27 osób ze stopniem lekkim)

W 2011r. na powyższe zadanie zostało złożonych 237 wniosków, a dofinansowano 201 wniosków (dorośli - 176 wniosków oraz dzieci – 25 wniosków).

Natomiast w roku 2012 zostało złożonych 190 wniosków, a dofinansowano 164 wnioski na kwotę 113.070,00 zł., rozwiązanie umowy – 1 wniosek, bez rozpatrzenia – 2 wnioski, zgon – 1 wniosek, rozpatrzenie negatywne (przekroczenie kryterium dochodowego) – 1 wniosek, brak środków – 21 wniosków

W 2012r. z uwagi na niewystarczające środki otrzymane z PFRON nie dofinansowano tylko 21 wniosków na kwotę 10.282,21 zł.

DOFINANSOWANIE KOSZTÓW UCZESTNICTWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH OPIEKUNÓW W TURNUSIE REHABILITACYJNYM

W 2012r. w ramach powyższego zadania dofinansowano 192 wnioski na kwotę 230.397,00 zł. W tym dla dzieci dofinansowano 28 wniosków na kwotę 43.134,00 zł, a dla dorosłych 164 wnioski na kwotę 187.263,00 zł (69 osoby ze stopniem znacznym, 78 osób ze stopniem umiarkowanym, 17 osób ze stopniem lekkim)

W 2012r. w powyższym zadaniu dofinansowano w 100% wnioski spełniające wymogi formalne.

W 2011r. powyższe zadanie nie było realizowane z uwagi na niewystarczające środki finansowe otrzymane z PFRON.

Natomiast w roku 2012 zostało złożonych 206 wniosków, a dofinansowano 192 wnioski (dorośli - 164 wniosków oraz dzieci – 28 wniosków) na kwotę 230.397,00 zł., rezygnacje – 11 wniosków, odmowa (przekroczenie kryterium dochodowego) – 1 wniosek, cofnięcie dofinansowania – 1 wniosek, zgon – 1 wniosek

W 2011r. z uwagi na niewystarczające środki otrzymane z PFRON powyższe zadanie nie było realizowane.

Natomiast w 2012r. zostało złożonych przez organizacje pozarządowe 18 wniosków, z czego dofinansowano 16 wniosków na kwotę 24.203,00 zł, rezygnacje – 2 wnioski

W 2012r. w powyższym zadaniu dofinansowano w 100% wnioski spełniające wymogi formalne.

INFORMACJA O WYSOKOŚCI PRYZNANYCH ŚRODKÓW Z PAŃSTWOWEGO FUNDUSZU REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH DLA MIASTA PIEKARY ŚLĄSKIE W LATACH 2011 – 2012

	2011	2012
Ogółem przyznano	1.300.909,00 zł	1.518.930,00 zł
Rehabilitacja zawodowa (kwota przydzielona uchwałą Rady Miasta Piekary Śląskie)	55.000,00 zł	64.958,15 zł
Rehabilitacja społeczna (kwota przydzielona uchwałą Rady Miasta Piekary Śląskie)	1.245.909,00 zł	1.453.971,85 zł
w tym WTZ	1.035.720,00 zł	1.035.720,00 zł
Rehabilitacja społeczna z wyłączeniem WTZ	210.189,00 zł	418.251,85 zł

Wnioski końcowe

W roku 2012 dofinansowano ok. 96 % spośród złożonych wniosków na powyższe zadania.

W roku 2012 w porównaniu do 2011r. dofinansowano prawie wszystkie złożone wnioski, spełniające wymogi formalne. Ze złożonych ogółem 476 wniosków z powodu braku środków nie dofinansowano jedynie 21 wniosków.

V BIURO FUNDUSZY EUROPEJSKICH

Informacja dotycząca realizacji projektu „Przywrócić wartości – projekt Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie na rzecz integracji i aktywizacji mieszkańców Piekar Śląskich” w 2012 roku

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich od kwietnia 2008 roku realizuje projekt systemowy pt.: „Przywrócić wartości – projekt Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie na rzecz integracji i aktywizacji mieszkańców Piekar Śląskich” współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Projekt realizowany jest w ramach Priorytetu VII „Promocja integracji społecznej”, Działania 7.1 „Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji”, Poddziałania 7.1.1 „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013.

Celem ogólnym projektu była aktywizacja zawodowa i integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkujących na terenie Piekary Śl.

Na rok 2012 zostały również określone cele szczegółowe:

- poprawa funkcjonowania w rodzinie, grupie, społeczeństwie uczestników
- podniesienie samooceny uczestników
- zbudowanie motywacji do zmiany osobistej uczestników
- podniesienie umiejętności i kompetencji o charakterze społecznym uczestników
- podniesienie umiejętności i kompetencji o charakterze zawodowym uczestników poprzez udział w wybranych formach wsparcia w ramach projektu.

Uczestnikami projektu w 2012r były osoby zamieszkałe w Piekarach Śląskich, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, w wieku aktywności zawodowej (15-64 lata).

W ramach projektu objęliśmy wsparciem 64 osoby, w tym 22 uczestników zostało objętych wsparciem w ramach kontraktów socjalnych, a 42 uczestników zostało objętych wsparciem w ramach Programów Aktywności Lokalnej.

Z tej grupy 53 uczestników ukończyło projekt, tj. zrealizowało wszystkie indywidualnie określone działania, co stanowi 82% wszystkich uczestników. Ponadto 8 osób w ramach projektu kontynuować będzie wsparcie w ramach projektu w 2013r. 3 osoby, które nie ukończyły projektu rezygnowały z udziału ze względów osobistych, m.in. z powodu pogorszenia stanu zdrowia.

W ramach projektu w 2012r. realizowane były 2 Programy Aktywności Lokalnej:

1. Program Aktywności Lokalnej „Chcieć to móc – razem zmieniamy dzielnicę”, w ramach którego aktywizowaliśmy mieszkańców Brzezin Śląskich², oraz
2. Program Aktywności Lokalnej „Razem lepiej”, który swoim zasięgiem obejmował tzw. Stare Osiedle Wieczorka.

Program Aktywności Lokalnej „Chcieć to móc – razem zmieniamy dzielnicę” realizowany jest na terenie Brzezin Śląskich od 2010 roku, w ramach którego wsparciem obejmujemy mieszkańców tej części miasta. Program był realizowany przez pracowników socjalnych zatrudnionych w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich w tym przez animatora lokalnego.

Uczestnicy Programu mogli brać udział w:

1. kursach zawodowych, w tym fryzjerskim, florystycznym
2. zajęciach w ramach podnoszenia kluczowych kompetencji o charakterze zawodowym, w tym kursu prawa jazdy kat. B

3. indywidualnym i grupowym poradnictwie specjalistycznym, w tym prawnym, psychologicznym oraz w zakresie wizażu i kreacji wizerunku
4. indywidualnych spotkaniach z doradcą zawodowym
5. spotkaniach grup samopomocowych, w tym grupie muzyczno – plastycznej zorganizowanej dla młodzieży mającej na celu promowanie pozytywnych postaw oraz przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym
6. treningach kompetencji i umiejętności społecznych
7. zajęciach stacjonarnych oraz wyjazdowych w ramach warsztatów rodzicielskich, w których uczestniczyli wraz ze swoimi dziećmi
8. treningu asertywności i samoobrony dla kobiet Wen Do.

Uczestnicy grupy samopomocowej biorący udział w Festiwalu Street Art

Turniej Piłkarski Brzeziny Cup 2012r.

W kwietniu 2012r. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich wraz z Miejską Szkołą Podstawową nr 14 w Brzezinach Śląskich zorganizowali kolejną edycję turnieju piłkarskiego **Brzeziny Cup**. W turnieju wzięło udział 9 zespołów podzielonych na dwie kategorie wiekowe. W kategorii OPEN zwyciężyła drużyna "Kutangi", która brała udział w każdej edycji turnieju. Po zaciętym spotkaniu finałowym drugie miejsce przypadło drużynie "Old Boys". Na najniższym stopniu podium uplasowała się drużyna "Sezamki". W Kategorii JUNIOR zwyciężcą została drużyna "Sołkic", która pierwszy raz brała udział w turnieju organizowanym przez MOPR Piekary Śląskie. Drugie miejsce przypadło drużynie "KS Bezdolni", na trzecim miejscu uplasowała się drużyna "FC Sparta".

Wszystkie trzy najlepsze zespoły kategorii OPEN i JUNIOR otrzymały z rąk Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich pamiątkowe medale oraz puchary. Podobnie jak rok temu zawodnikom towarzyszyła kiepska pogoda, która jednak nie wpłynęła na ich zaangażowanie i determinację. Obecni na turnieju Dyrektor Miejskiej Szkoły Podstawowej nr 14 w Brzezinach Śląskich oraz Radny Miasta Piekary Śląskie Pan Tadeusz Wieczorek zapewnili, że będą pomagać i wspierać dzielnicę Brzeziny w kolejnych edycjach turnieju piłkarskiego.

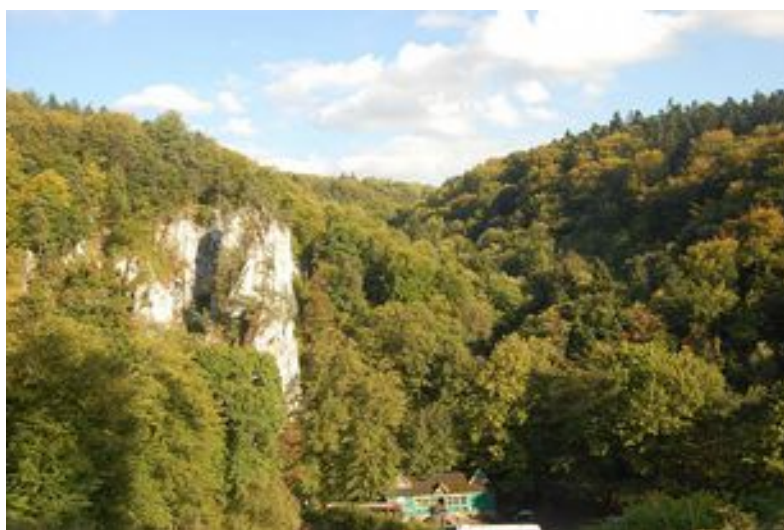
Wyróżnienie w Plebiscycie „Nasi Sportowcy 2012”

W dniu 15.03.2013r. w MDK Piekary Śląskie odbyła się uroczysta gala Plebiscytu "Nasi sportowcy 2012" zorganizowana przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Piekarach Śląskich i redakcję "Twoje Piekary". Turniej Piłkarski BRZEZINY CUP 2012 zorganizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich we współpracy z Miejską Szkołą Podstawową nr 14 został wyróżniony, jako Sportowe Wydarzenie Kwietnia oraz uhonorowany pucharem i dyplomem przekazanym w ręce Dyrektora MOPR.

Ponadto dla uczestników projektu oraz ich najbliższych, w tym rodzin, sąsiadów, zorganizowaliśmy wyjazdy integracyjno – kulturalne do teatru, kina, Planetarium, wycieczkę do Ojcowskiego Parku Narodowego.

Panorama Ojcowskiego Parku

Uczestnicy imprezy na szlaku:

W czerwcu razem ze Szkołą Podstawową nr 14 w Piekarach Śląskich zorganizowaliśmy Dzień Dziecka. We wrześniu 2012r. wspólnie w Klubem Sportowym „Orzeł Biały” na terenie Stadionu zorganizowaliśmy festyn dla mieszkańców tej części miasta.

Z obserwacji pracowników socjalnych pracujących na terenie Brzezin Śląskich wynika, że podjęte działania wpłynęły na wzrost zaangażowania mieszkańców Brzezin Śl. w podejmowaniu działań istotnych dla społeczności lokalnej. Świadczy o tym również wzrastająca frekwencja na spotkaniach organizowanych w ramach programu. Poprzez udział w zajęciach i prowadzoną pracę socjalną oraz wsparcie w rozwiązywaniu bieżących problemów nawiązane zostały pozytywne relacje między mieszkańcami dzielnicy. Indywidualne spotkania ze specjalistami oraz inne formy wsparcia umożliwiły rozwiązywanie osobistych problemów uczestników oraz wpłynęły na podniesienie ich poczucia własnej wartości oraz kompetencji społecznych, mogących wpłynąć na poprawę jakości życia we własnym środowisku.

Program Aktywności Lokalnej „Razem lepiej” realizowany jest na terenie Piekar Śląskich, który zwyczajowo nazywany jest „Stare Osiedle Wieczorka”. Ten Program również realizowany jest przez pracowników socjalnych zatrudnionych w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich w tym przez animatora lokalnego.

W ramach Programu zorganizowaliśmy:

1. kursy zawodowe, w tym, kurs obsługi wózków widłowych
2. zajęcia w ramach podnoszenia kluczowych kompetencji o charakterze zawodowym, w tym kurs prawa jazdy kat. B, kurs komputerowy, kurs nauki języka niemieckiego
3. spotkania w ramach indywidualnego i grupowego poradnictwa specjalistycznego, w tym prawnego, psychologicznego oraz w zakresie wizażu i kreacji wizerunku
4. indywidualne spotkania z doradcą zawodowym
5. spotkania grupy samopomocowej dla uczestniczek Programu
6. treningi kompetencji i umiejętności społecznych

7. zajęcia stacjonarne oraz wyjazdowe w ramach warsztatów rodzicielskich, w których uczestniczyli wraz ze swoimi dziećmi
8. treningu asertywności i samoobrony dla kobiet Wen Do.

W maju 2012r. na terenie Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji zorganizowaliśmy spotkanie o charakterze sportowym, którego celem było propagowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu przez rodziny, popularyzacja zdrowej – sportowej rywalizacji, a także integracja uczestników Programu oraz pozostałych mieszkańców. Spotkanie było organizowane w ramach V Metropolitalnego Święta Rodziny.

Ponadto dla uczestników Programu oraz części uczestników projektu, z którymi zostały podpisane kontrakty socjalne oraz ich otoczenia, w tym rodzin, sąsiadów, zorganizowaliśmy wyjazdy integracyjno – kulturalne do kina i teatru. We wrześniu zorganizowaliśmy wycieczkę do kopalni Soli w Wieliczce dla 52 osób, w tym uczestników Programu. W trakcie wycieczki uczestnicy mieli okazję zwiedzić zarówno zabytkową Kopalnię

jak również piękne miasto Wieliczke

Pracownicy socjalni pracujący w ramach Programu z mieszkańcami tej części miasta zaobserwowali spore zaangażowanie uczestników w podejmowane inicjatywy zarówno w ramach projektu, jak również poza nim. Pracownicy zauważyli wzrost ich zaangażowania w życie społeczności lokalnej.

Wartym podkreślenia jest również fakt, iż 9 osób z 20 w trakcie udziału w Programie podjęło pracę.

W ramach projektu objęliśmy wsparciem na podstawie **kontraktu socjalnego** 22 osoby niepełnosprawne, w tym 11 osób, które są uczestnikami piekarskich Warsztatów Terapii Zajęciowej.

Dla tej grupy przygotowaliśmy specjalną ofertę:

3) zajęcia rehabilitacyjne, indywidualne, grupowe oraz rehabilitację na basenie

4) zajęcia z logopedą

5) zorganizowaliśmy grupę samopomocową plastyczno – muzyczną

6) indywidualne poradnictwo w zakresie podnoszenia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno zawodowych, a także

7) zajęcia w ramach podnoszenia kluczowych kompetencji o charakterze zawodowym, w tym szkolenia komputerowe oraz naukę języka angielskiego.

W sierpniu zorganizowaliśmy wspólnie z Miejskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji oraz Warsztatami Terapii Zajęciowej spotkanie sportowe, w czasie którego w sportowej rywalizacji mogli wsiąść udział wszystkie osoby uczęszczające na zajęcia WTZ-ów

Przygotowania przed

i rywalizacja rozpoczęta

Ponadto w ramach działań o charakterze środowiskowym w październiku 2012r. grupa ta wraz ze swoimi bliskimi mogła uczestniczyć w wyjeździe do Krakowa. W czasie wycieczki mogli z przewodnikiem zwiedzić Kraków oraz znajdujący się w pod rynku specjalny szlak turystyczny „Podziemia Rynku”.

Pogoda może i nie dopisała...

... ale humory wszyscy mieli słoneczne

Jednocześnie dla pozostałych osób niepełnosprawnych zorganizowaliśmy:

- 1) treningi kompetencji i umiejętności społecznych, w ramach których odbywały się m.in. zajęcia dotyczące autoprezentacji, budowania poczucia własnej wartości i rozwiązywania konfliktów
- 2) spotkania ze specjalistami, w tym spotkania z prawnikiem oraz psychologiem
- 3) indywidualne spotkania z doradcą zawodowym
- 4) rehabilitację ruchową indywidualną dla osób, które potrzebowały takiego wsparcia
- 5) kurs podstawowej obsługi komputera, kurs prawa jazdy kat B oraz kursy językowe w ramach podnoszenia kluczowych kompetencji o charakterze zawodowym
- 6) zajęcia w ramach kształcenia ustawicznego mające na celu przygotowanie do zawodu, w tym kurs florystyki oraz obsługi kasy fiskalnej.

Na wszystkich zajęciach uczestnicy mieli zapewniony poczęstunek, materiały szkoleniowe, koszty dojazdu na zajęcia jak również zapewnialiśmy opiekę nad dziećmi w czasie trwania zajęć.

Ponadto dla wszystkich uczestników zorganizowaliśmy spotkania integracyjne, w trakcie których mogli zapoznać się z założeniami naszego projektu, spotkania te były również momentem kiedy osoby prowadzące projekt mogły bezpośrednio rozmawiać z uczestnikami nt. ich oceny projektu, wysłuchać ich uwag dot. realizowanego projektu, które są niezwykle cenne podczas przygotowywania kolejnych projektów. Organizowaliśmy także spotkania edukacyjne, w tym dot., uzależnień, umiejętnego gospodarowania budżetem domowym a także roli poszczególnych służb miasta, np. policji czy staży miejskiej, oraz udzielania pierwszej pomocy, które prowadzili piekarscy strażacy.

Podsumowanie

W roku 2012 realizowana była 5 edycja projektu "Przywrócić wartości - projekt Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie na rzecz integracji i aktywizacji mieszkańców Piekar Śląskich", w ramach którego wsparciem zostało objętych łącznie 395 osób.

Obserwacja osób uczestniczących w realizacji projektu, w tym głównie pracowników socjalnych potwierdza, iż projekt wpisuje się w działania organizowane przez MOPR, czego dowodem jest duże zainteresowanie potencjalnych uczestników w trakcie prowadzenia rekrutacji. Ponadto o zadowoleniu uczestników z udziału w projekcie świadczy wzrastająca frekwencja na spotkaniach organizowanych w ramach projektu. Poprzez udział w zajęciach i prowadzoną pracę socjalną oraz wsparcie w rozwiązywaniu bieżących problemów nawiązane zostały pozytywne relacje między uczestnikami, a indywidualne spotkania ze specjalistami oraz inne formy wsparcia umożliwiły rozwiązywanie ich osobistych problemów, a także wpłynęły na podniesienie ich poczucia własnej wartości oraz kompetencji społecznych, mogących wpłynąć na poprawę jakości życia we własnym środowisku.

VI KADRA POMOCY SPOŁECZNEJ I SZKOLENIA PRACOWNIKÓW

Na koniec 2012r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie zatrudnionych było 125 pracowników, z tego pracę socjalną bezpośrednio w środowisku świadczyło 33 pracowników socjalnych, bezpośrednio w środowisku pracowało również 4 asystentów rodziny, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej oraz 2 psychologów.

W 2012r. doświadczenie zawodowe na stażu zdobywało 7 osób, z tego po odbyciu stażu 4 osoby zostały zatrudnione w tutejszym Ośrodku na czas określony.

Prawidłowa i sprawna realizacja zadań nałożonych na MOPR, a także ciągle zmiany w przepisach prawa, wymagają systematycznego doszkalać pracowników. W związku z powyższym, w 2012r. w różnego typu szkoleniach uczestniczyło 74 pracowników. Ogólny koszt poniesiony na szkolenia w 2012r. to kwota 19.937,- PLN. Na 102 odbyte szkolenia, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Katowicach zorganizował 56 bezpłatnych szkoleń.

Dla porównania w 2011r. w szkoleniach uczestniczyło 70 pracowników, a poniesione koszty to kwota 24.169,- PLN.

Zakres szkoleń obejmował w szczególności następujące obszary tematyczne:

- treningi psychologiczne i metodyczne;
- systemowa terapia rodzin;
- obsługa programów komputerowych (Progman, Pomost, ...);
- praca ze sprawcami przemocy;
- motywacja klientów do efektywnej współpracy z pracownikiem socjalnym;
- zmiany w systemie pomocy dziecku i rodzinie;
- świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny;
- zakładowy fundusz świadczeń socjalnych;
- finanse publiczne;
- prawo pracy;
- organizacja rodzinnej pieczy zastępczej;
- wsparcie dla osób przewlekle chorych psychicznie;
- archiwizacja dokumentów;
- prawo zamówień publicznych;
- kierowanie klientów do DPS i ŚDPS;
- kompetencje społeczne pracowników socjalnych;
- funkcjonowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej;
- ocena zasobów pomocy społecznej;
- język migowy;
- Kodeks Postępowania Administracyjnego w praktyce;
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- pomoc społeczna aktualne problemy;
- ochrona danych osobowych;
- aktywacja społeczna i zawodowa osób bezdomnych;
- innowacyjne metody pracy socjalnej;
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu;
- egzekwowanie długów alimentacyjnych przez gminy i ośrodki pomocy społecznej.